6 MAYIS 1980 SALI 10 LİRA

Halkın Gazetesi

Demokrat

Fatsa Halk Şenliği'nin ardından

Yazısı 8. sayfada

ETYOPYA DEVRİMİ VE SONRASI

Yusuf ALP

Yarın Demokrat'ta

Tito perşembe günü toprağa verilecek

Yugoslavya'da 7 gün süreyle yas ilan edildi

- Başkanlık Divanı Makedonya Temsilcisi Lazar Kolisevski, Yugoslavya'nın geçici başkanı oldu
- Tito için perşembe günü tüm dünya ile birlikte Türkiye'de de bayraklar yarıya indirilecek
- Çağlayangil: "Mareşal Tito yirminci yüzyılın devlet adamları arasında seçkin bir yer işgal etmektedir"
- Demirel: "Yugoslavya Devlet Başkanı Tito'nun ölümüyle dünya ünlü bir devlet adamını yitirdi"
- Carter: "ABD her zamanki gibi Yugoslavya'ya destek sağlamaya devam edecek."

HABERİ 7. SAYFADA

ŞAFAK DEVRİYESİ -80, NATO'YA ÜYE ÜLKELERİN KARA, DENİZ, HAVA VE ANFİBİK KUVVETLERİNİN KATILIMIYLA ORTA VE GÜNEY AKDENİZ'DE BAŞLADI

Çok amaçlı bir NATO tatbikatı

- NATO Askeri Manevralarının Mayıs ayına rastlamasının Türkiye'nin iç durumu, Ortadoğu'daki son gelişmeler ve ABD'nin bölgemiz üzerindeki egemenliğini sağlamlaştırma çabaları ile ilgili olduğu bildirildi

ANKARA (DEMOKRAT)

NATO'nun güney bölgesi Şafak Devriyesi 80 Tatbikatı Orta ve Güney Akdeniz'de başladı. "Müttefik kuvvetlerin" kara, deniz, hava ve anfibik kuvvetlerinin katıldığı tatbikat çeşitli tartışma ve yorumlara konu oldu. Bazı siyasi çevreler NATO Tatbikatı'nın mayıs ayına rastlamasının Türkiye'nin iç durumu, Ortadoğu'daki son gelişmeler ve ABD'nin bölgemiz üzerindeki egemenliğini sağlamlaştırma çabaları ile ilgili olduğunu tek bir amacı olmayıp çok amaçlı olduğunu savunurken, MSP Grup Sözcüsü Şener Battal, tatbikatın ertelenmesini veya Trakya'ya kaydırılmasını istedi. Şafak Devriyesi-80 manevralarının başlamasından önce Başbakan Demirel, Genelkurmay Başkanı Evren'le görüştü.

Hükümet yetkililerinin iddialarına ve verdik-

(Devamı 7. Sayfada)

12 MART VE İDAMLAR

Röportaj: Oğuz USLU

DENİZ GEZMİŞ, YUSUF ASLAN VE HÜSEYİN İNAN'IN AVUKATLARINDAN NİYAZİ AĞIRNASLI GÖRÜŞÜNÜ AÇIKLIYOR

Niyazi Ağırnaslı 12 Mart idamlarını adli bir hata olarak değerlendirerek, bu hatanın er—geç ilan edileceğini söyledi. Deniz Gezmiş Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idamları gerek içte ve gerekse dış dünyada geniş yankılar uyandırmış ve tepkilere yol açmıştı.

"İdam cezasını çağdaş hukukla bağdaştırmak olanaklı değildir"

- "İdam aslında bir ceza değildir Biz idamın yasalardan kaldırılmasını savunuyoruz"

HABERİ 7. SAYFADA

137 ASKER VE SUBAY ÖLDÜRÜLDÜ

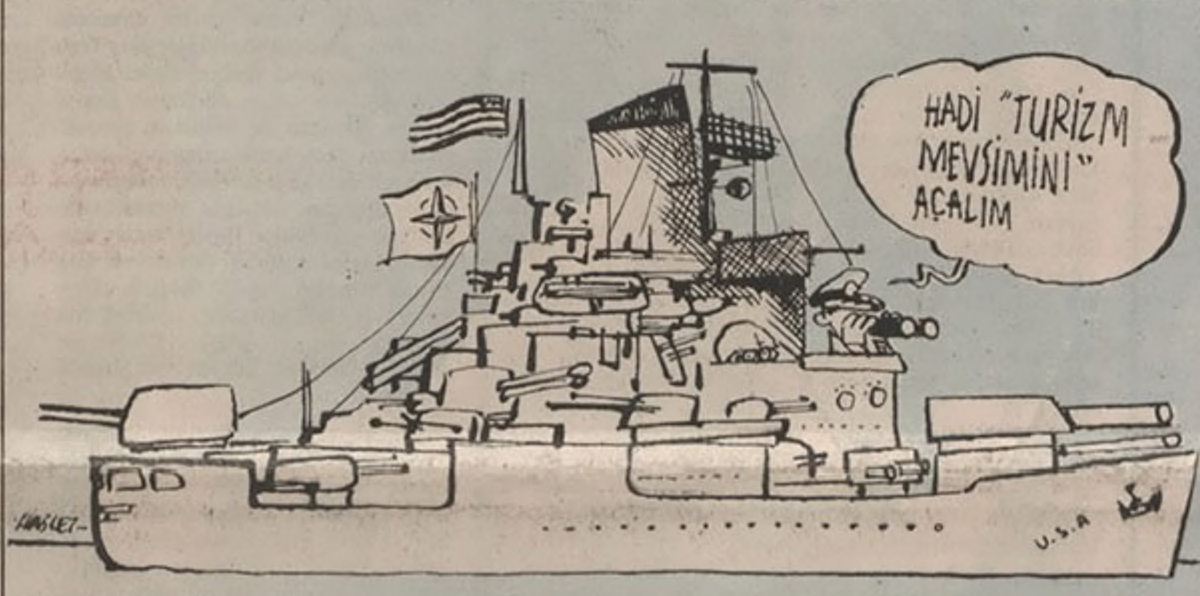
Irak'ta geçen hafta başarısız bir darbe girişimi olduğu açıklandı

- Irak'ta bir darbe olduğu ve Başkan Saddam Hüseyin'in öldürüldüğünü ileri sürülmüş İran'ın bu yoldaki açıklamaları, Irak Resmi kaynakları tarafından yalanlanmıştı.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Ortadoğu Haber Ajansının bildirdiğine göre, Irak'ta geçtiğimiz Pazar günü başarısız bir darbe girişimi oldu. Dar-

(Devamı 7. Sayfada)

Urfa Milletvekili Celal Paydaş.

"Doğu ve Güneydoğu'da baskılar doruğa çıktı"

ANKARA (DEMOKRAT)

Urfa CHP Milletvekili Celal Paydaş, Doğu ve Güneydoğu bölgesinde büyük tertip ve oyunların tezgahlandığını belirterek "Faşizmi Türkiye'ye getirme çabaları Güneydoğu'da odaklaşmıştır" dedi.

Paydaş dün parlamentoda düzenlediği basın toplantısında, Doğu ve Güneydoğu'daki baskı ve kıyımları anlatarak, "Türkiye'de devlet terörü kurumsallaşma aşamasına Demirel iktidarı döneminde getirilmiştir" şeklinde konuştu. Sefaletin, cehaletin

(Devamı 7. Sayfada)

Konfederasyonun açıklaması:

"DİSK, ÜYELERİNE SAHİP ÇIKACAKTIR"

- Bazı DİSK yöneticileri Sıkıyönetime teslim oldu.

HABER MERKEZİ

DİSK üye ve yöneticilerinin gözaltına alınmaları üzerine konfederasyon adına yapılan açıklamada, Türkiye işçi sınıfının köklü bir 1 Mayıs geleneğine sahip olduğuna değinilerek, zam, zulüm işkence, şöven baskılar, işsizlik ve sömürünün artarak sürdüğü bir ortamda girilen 1 Mayıs'ın kutlanmasına yönelik demokratik hakkın kullanılmasına karşı çıkıldığı belirtildi.

DİSK in Mersin mitingine'de değinilen açıklamada, DİSK üyelerinin 30 Nisan günü üretimden gelen güçlerini kullandıkları, her işyerinde işçile-

(Devamı 7. Sayfada)

DARBE GİRİŞİMİ BAŞARISIZ OLMUŞTU

Ajans haberlerine göre, giderek derinleşen bir iç savaşın yaşandığı Salvador'da tüm baskılara ve kitle kıyımlarına karşın 1 Mayıs'ın kutlanması engellenemedi. Onbirlerce Salvador'lu 1 Mayıs'ı mitinglerle kutladı.

Salvador'da gerillalar bir kasabayı ele geçirdi

- *Salvador Cuntası çözülürken yeni sağ darbe girişimleri bekleniyor*

HABERİ 7. SAYFADA

CHP Genel Sekreteri:

"MASUM İNSANLARA İŞKENCE YAPILIYOR"

ANKARA (DEMOKRAT)

CHP Genel Sekreteri Mustafa Üstündağ Milli Eğitim Bakanlığı'nın salonlarında hükümetin besleyip desteklediği silahlı zorbaların bakanlığa girip, çıkan masum insanlara hergün saldırı düzenlediklerini, saldırganlar tarafından dövülen yurttaşların koşul-

(Devamı 7. Sayfada)

CHP GRUP BAŞKANVEKİLİ TÜZÜN

"PARLAMENTO, PARLAMENTO DÜŞMANLARINI YENMELİDİR"

ANKARA (ANKA)

CHP Grup Başkanvekili Metin Tüzün Cumhurbaşkanlığı seçiminde kilitlenmeyi çözmek için partilerarasındaki diyalog

(Devamı 7. Sayfada)

Minibüsçüler haraç isteyen faşistlere "eyvallah" demedi

İstanbul'da 100 kadar minibüsçü bir süre işi bıraktı

HABER MERKEZİ

Topkapı—Mecidiyeköy hattında çalışan 100 kadar minibüsten Mecidiyeköy'ü denetimlerinde bulunduran faşistler haftalık 1000'er lira haraç isteyince minibüsçüler dün uzun süre işi bıraktılar.

"Zaten şu hayat pahalılığında inim inim inliyoruz, birde faşistlere haraç nerden yetiştirelim" diyen minibüsçüler "Can güvenliğimiz yok, kamuoyunun dikkatini bu konuya çekmek için işi bıraktık. Polis bizim yolu işgal ettiğimizi söyleyerek bir takım arkadaşlarımızı dağıttı, ama çalışırakta işi yavaşlatacağız

(Devamı 7. Sayfada)

Topkapı—Mecidiyeköy arasında çalışan minibüsçüler, faşistlerin haraç isteğine boyun eğmeyerek bir süre işi bıraktılar.

KARAMANLİS DEVLET BAŞKANLIĞI'NA SEÇİLDİ

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Yunanistan'daki başkanlık seçimlerinin üçüncü turunda Başbakan Karamanlis Cumhurbaşkanı seçildi.

Bundan önce yapılan ilk iki turda yeterli oyu

(Devamı 7. Sayfada)

ANKARA BELEDİYESİ NDE GREV BAŞLIYOR

ANKARA (DEMOKRAT)

Ankara Belediyesinde, DİSK'e bağlı Genel—İş Sendikasının 1 ve 2 no'lu şubelerine bağlı işyerlerinde yarın greve başlayacağı öğrenildi.

(Devamı 7. Sayfada)

ÇAYA YÜZDE 200 ZAM GELDİ

ANKARA (DEMOKRAT)

Gümrük ve Tekel Bakanı yaptığı basın toplantısı ile yeni kuru çay fiyatlarını açıkladı. ÇAYKUR un geçtiğimiz yıl 7 milyar lira zarar ettiğini de söyleyen Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet Çakmak bu zararın 1980 senesi için 15 milyara ulaşacağını sözlerine

(Devamı 7. Sayfada)

CHP Adana İl Başkanı Ahmet Albay törenle toprağa verildi

Kars'ta devrimci bir işçi öldürüldü

- Çankırı'nın Ovacık ilçesinde meydana gelen olayda kaymakam CHP'li belediye başkanını yaraladı.
- Nazilli'de iki devrimcinin kurşuna dizilmesi olayıyla ilgili 2 kişi gözaltına alındı.
- Ankara'da bir devrimci öldürüldü.

HABERİ 5. SAYFADA

CHP Adana İl Başkanı Ahmet Albay toprağa verildi. Adana'nın ilerici ve devrimci çevrelerinin katıldığı törende yer yer törene katılanlarla güvenlik kuvvetleri arasında tartışmalar oldu. Güvenlik kuvvetleri törende slogan atılmasına karşı çıktı. Bir kamyonet üzerine konan Albay'ın tabutunu uzun bir araç konvoyu izledi.

TBP Genel Başkanı Anayasa değişikliği girişimlerini eleştirdi

"AMAÇLARI DAHA ÇOK SUSTURMAKTIR"

HABERİ 7. SAYFADA

İstanbul Demiryolu Memurları Dernek Başkanlığı:

"TREN KAZALARININ GERÇEK SUÇLUSU SİSTEMDİR"

HABER MERKEZİ

İstanbul Demiryolu Memurları Dernek Başkanlığınca yapılan yazılı bir açıklamayla, "Demir yığınları arasında can veren emekçilerin katilinin" Derince hareket memuru olmadığı, tren kazalarının gerçek suçlusunun "köhnemiş demiryolu sistemi ve bu sistemi kaderine terkeden yöneticiler" olduğu savunuldu.

Bilime göre suçlu ve katillerin demiryolu emekçileri olmadığına da değinilen basın açıklamasında özetle şöyle denildi:

(Devamı 7. Sayfada)

AKLA KARA

EMİL GALİP SANDALCI

Ülkemizden uygarlık manzaraları

Bir yıldan beri yurt dışında arka arkaya ödül toplayan Yılmaz Güney-Zeki Ökten ikilisinin "Sürü" filminin İsviçre'de oynatılması sırasında bir sorun çıkmış ortaya. Filmin önemini ve sanatsal değerini göz önünde tutarak, çocukların da görmesini sağlamak için, belirli filmlerde çocuklara konan yaş sınırlamasını iki yıl indirmişler. Ne ki, bir de koşul koymuşlar. Doğudan Ankara'ya getirilen koyunların trenden aşağı atılması sahnesinin kesilmesini istemişler. Canlı hayvanların hızla giden bir trenden atılıp parçalanmalarının çocuklar üzerindeki olumsuz psikolojik etkilerini düşünerek. Anlaşılan, uygarlık dışı gelmiş adamlara bu tür bir işlem. Bazı çevreler de, sözü geçen kesintinin filmin bütünlüğünü bozacağı kuşkusunda, karşı çıkmışlar bu karara. Sonunda sorunu nasıl çözümlemişler bilmiyorum. Ama, bakın siz şu işe! 'El oğlunun neleri dert edindiğine.

Bir de, bizim yaşamamızdan bazı insan manzaralarına ve gazetelerimizin, Radyo ve TV'-mizin tutumuna...

Gazetelerin birinci sayfalarında alt alta üç fotoğraf. Herbiri birer kan gölü ortasında, cansız yere serili , üç genç... Vurulmuş üç kuduz köpek leşinin fotoğraflarını art arda bassanız çok kişinin miğdesi bulanır. Oysa, bunlar üç genç insan. "1 Mayıs öncesinde afişlemeye çıkmışlar da... Güvenlik güçlerine rastlamışlar da.. Onlara ateş açmışlar da... Cıkan çatışmada vurulmuşlar da...." Geç baba geç! Bir kere o "Polise ateş açmışlar da... Yolda hastaneye giderken ölmüşler de...." Değişmez klişesinin her zaman gerçeği yansıtmadığı malum. Diyelim ki öyle. Güvenlik güçlerinin öldürmek midir ilk görevleri? Hele, o renkli basınımızın –niçinini, nasılını araştırmadan– salt renkli ölü fotoğrafları basmak mıdır işlevi?

Tarsus'da, bir deponun kepenkleri ardına sığınmalarına karşın, kurşunlarla delik deşik edilen çocuk ve ihtiyarların ölümlerinin öyküsü "Halk arasına girip kışkırtan teröristlerin marifeti" diye mi anlatılır kamuoyuna?

Bildiri dağıttıkları gerekçesi ile bazı kişileri kovalayan jandarmanın, Bayrampaşa'da evi önünde arkadaşları ile voleybol oynayan 14 yaşındaki çocuğu –kaçanlardan biri sanarak– diz çöküp, başını nişanlayarak vurması olayını TRT'nin haber bültenlerinde "Teröristin ölümü" diye ilan etmesine ne demeli? Hem sonra, Hasan Eyüboğlu gerçekten bildiri dağıtanlardan biri olsaydı, jandarmanın onu vurmasını doğal mı sayacaktık.

Ya, Fındıklı'da sokağa bombalı paket bıraktı suçlaması ile yakalanan gence, gazete fotoğrafçılarının ve halkın önünde, döve döve "Madem ki sen koydun aç bakalım bombalı paketi " diye yapılan zorlama. Sonradan pakette taş ve ayakkabı olduğu anlaşıldığına göre, o delikanlı içinde bomba olmadığını bildiği pakete yaklaşmamak için onca direnir miydi. Olayın fotoğraflarını çarşaf çarşaf birinci sayfalarına basanlar böylesi bir çelişkiyi farketmemişler miydi? Pakette gerçekten bomba olsaydı, yakaladıklarını paketi açmaya zorlayanlar, yanıbaşında öyle dikilirler miydi? Diyelim ki bomba vardı pakette. Ne zamandan beri suç yerinde ceza infazı yetkisi verilmişti güvenlik güçlerine?

Bunlar, ülkemizden bazı uygarlık manzaraları.

Sekiz yıl önce Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idam kararları parlamentoda onaylanırken, o üç taze yiğit delikanlının ölümlerine kabul oyu verenlerin ortaya koydukları cümbüşlü, eğlenceli, kahkahalı, "Bu adamları asmayıp da kimi asacağız arkadaşlar?"

(Devamı 7. Sayfada)

GÜNÜN YAZISI

Dobra dobra

Murat BELGE

Ulaştırma Bakanı Hava-İş grevi hakkında, birtakım şeyler söylemiş. Uçaklar uçmadığı için yıpranıyormuş, Bakan da soruşturma açıp zararı ziyanı sendika ile işçilere ödeteceklerini beyan buyurmuş. En ilginç söz de şu: "Biz devletiz, bizim dediğimiz olur." Yeni hükümetin, bu hükümetle açılan yeni dönemin meşru kıldığı anlayış bundan daha iyi dile getirilemezdi. Bizim bildiğimiz, grevin yasaları vardır, onlar ne derse o olur. Bakan ise başka düşüncede. "Bizim dediğimiz olur " diyor.

Ulaştırma Bakanının sözünde dile gelen gerçek çok yeni, çok bilinmedik bir şey sayılmaz. Ne var ki, bu gerçekliği şimdiye kadar Bakan ve benzeri "yetkililer" gizlerdi; bundan farklı bir gerçeklik düzeni olduğuna herkesi inandırmaya çalışırdı. Devletin kökeninde yatan zor ve baskı ögesini, zaman ve mekân dışı bir hukukun evrenselliği ile açıklayanlar onlar olmalıydı. Şimdi ise böyle bir yetkili çıkıp "biz devletiz" diyebiliyor.

Bu "devletli" olmanın, bazı biçimsel gerekleri hızla ortadan kalkmaya başlıyor bugünlerde. Hukuk, yasa ve yasallık rafa kalkarken, "devletli olmak", sadece "kuvvetli olmak" anlamına geliyor. Ve bugün yönetimde egemen olan zihniyet, bir yandan sağın evrensel sloganı olan "kanun ve nizam" feryatlarıyla saldırırken, bir yandan da bu sözlerin içeriğini bile bile, göre göre çiğniyor. Bakan "biz devletiz," diyor, Başbakan, milleti silahlandırmaktan söz ediyor gençlik kongrelerinde, bir yandan yetkililer "en şiddetli şekilde cezalandırılacaktır" gibi sözlerle yargı bağımsızlığının en temel ilkesini çiğnemekte hiçbir sakınca görmüyor.

Kendini böyle tanımlayan bir iktidar, açıkça Anayasa'nın dışına, daha doğrusu, şu veya bu somut anayasanın değil, davranışlarını yasallığa uydurma ilkesinin dışına düşüyor. Bu yüzden de Anayasa değişikliği sorunu yaratıp, devletin özerk haberleşme aracıyla bunun propogandasını yapıyorlar. O zaman "demokrasi" kelimesinin anlamı ne oluyor acaba? Bilinen bütün kitaplarda, hattâ yurttaşlık bilgisi dersinin okul kitaplarında bile yazılı olan "demokrasi" tanımları ne oluyor? "Bu demokrasi, bizim istediğimizden başka sonuçlar vermeye başlarsa, biz bu demokrasiyi kısarız. Bizim istediğimizden başka bir şeye izin vermeyen yeni bir düzen yaratırız. Biz devletiz, bizim dediğimiz olur." Bu "dediği dedik devlet"le bir şeyler olur olmasına, ama demokrasi olmaz.

İsmail SARDAN
(1956 -)

Odamız Yönetim Kurulu Üyesi İsmail Sardan'ı görevli olarak Diyarbakır'a giderken elim bir trafik kazasında yitirdik. Tüm yerbilimcilere ve ailesine başsağlığı dileriz.

TMMOB
JEOLOJİ
MÜHENDİSLERİ ODASI

(Demokrat: 1679)

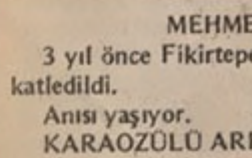

Edip ÇELİK
(1954–..)

Demokrasi ve bağımsızlık mücadelesinin yiğit evladını 2 Mayıs'ta trafik kazasında yitirdik.
Anısı yaşıyor.

ARKADAŞLARI

(Demokrat: 1683)

MEHMET YAPICI

3 yıl önce Fikirtepe'de faşistlerce 1 Mayıs'ta katledildi.
Anısı yaşıyor.
KARAOZÜLÜ ARKADAŞLARI

(Demokrat: 1680)

HALKIN DİLİNDEN

Çocuklarımızın yanındayız

Ben Gaziantep'te bir iş yerinde işçi olarak çalışmaktayım. Yakında emekli olacağım. Henüz bir evimiz yoktur. Kiracıyız. 9 nüfusluyum. 5 tane okuyan var. Yani yoksulluktan çok iyi anlarım. Bundan evvel senelerdir hep yarı aç yarı tok ay sonunu getirmeye çalıştık. Buna rağmen herhangi bir hırsızlık yapmadık, kimsenin hakkını çalmaya kalkmadık ama bizim hakkımız çalındı; bizi insandan saymadılar hep yoksulluk çektik. Bir de bütün bunlara ek olarak faşist saldırılara hedef olduk. Haklının yanında olduğumuz için bizi de saldırılarına hedef tuttular.

Her gün yeni birilerini öldürüyorlar bu faşist saldırılar sonucunda. Ama yakalananların çoğu haklıların yanında mücadele edenler. Bu düzenin ne kadar böyle süreceğini merak ediyoruz. Gazete okumak nedeniyle insanlar dövülüyor. Sokakta her an vurulmak korkusuyla dolaşıyoruz. Yaşam güvencemiz yok. Ama böyle olmasını da doğal karşılıyoruz. Bizler bunları bizzat kendimiz düzeltmeye çabalamadıkça düzeni bizlerin, emekçilerin düzeni olmadıkça bunlar böyle devam edecek ve bize nedenleri hep başka gösterilecek.

Üzerimizdeki baskıları kaldırmak için birlik olmazsak bunlar yıllarca sürecek, hem de ağırlaşarak. Çocuklarımızın yanında yer alalım.

GAZİANTEP'TEN
BİR OKUYUCU

Kan gülleri

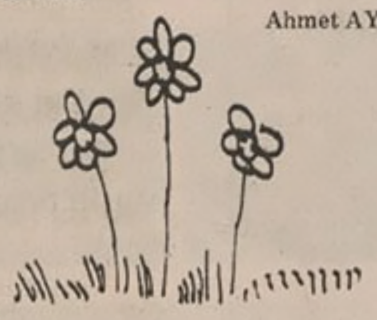
Bak nazlım ne demeye yazıyorum
Sana kan güllerinden bir demet yaptım
Onlar ki halkın yarını, yüz akıdırlar;
Ben onlardan bir taneyim.
Daha ölmedim
Kanlarından rengini almış
Süzülür al, al
Yaprakları şahdamar
Unutma ki filintaları ve sevdasını
Sana iki sözüm var.

Kulak ver dinle
İki elim yakanda olsun
Namerdin zulmüne ağlama
Diren
Gül memelerinden altın damlacıklarla
Böyle yaz unutma...

Unutma ki umudun sevdasını
Kaç yıldır beklettin dişlerinde sancısını
Puslu akşamları,
Kan revanla sulanmış
Karanfil tarlasını
Kayseri'den bu yanı
Yollar uzar gelir
Sevdalı; patikam
Dolanı, dolanı...

Bu güneşi açmamış,
Karanfili solgun,
Yaralı serçe gibi,
Kanat çırpan
Bu; Anadolum,
Bu insanlar
Yarası açık, sulanmış
Merhemi saran eller
Ellerin kar topu,
Yumuk, yumuk
Öylesine,
Tek bir yumruk
Vatanımın akı namusudur
Kadınım, anam, bacım,
Ve kara sevdam.

Ahmet AYDIN

Anayasa'yı değiştirmenin anlamı

Son günlerde Anayasa değişikliği yeniden gündeme getirildi. Seçim meydanlarında "üç yüz kişi verin Anayasayı ve babayasayı dümdüz edeyim" diyenler konuşamaz olunca, başkalarını devreye soktular. Köşe döndüreceğim diye halkın başını döndüren hakim sınıfların basın organları önderlik etti, uzatmalı ve emekli profesörleri, doçentleri, yazarları konuşturdular ve de TRT'den yayınlatarak Anayasayı teslim alma operasyonuna başladılar. NEDEN?

1961 Anayasası kuvvetler ayrılığını getirmişti. Yasamayı Anayasa Mahkemesi, yürütmeyi Danıştay denetleyecekti. Anayasa Mahkemesi de 1961 Anayasasının en önemli yeniliğiydi. Siyasal gücün her istediğini yapabilmesi sınırlandırılmıştı, iktidarlar dilediği gibi davranacaktı.

1965'ten sonraki toplumsal olayların suçu Anayasa'da bulunmaya başlandı. İktidarlar diledikleri yapamıyorlardı. O zaman iki yolları vardı; birincisi Anayasayı çiğnemek, ikincisi Anayasa'dan şikayet ederek değiştirmek.

Ayrıca 1961 Anayasası halkın sorunlarını bilmelerine, politikaya katılmalarına olanak verecek bir takım açıklar bile taşıyor olabilirdi. O zaman ne olacaktı? Yürütme daha özerk bir hale gelmeliydi, gelmeliydi ki isteyen istediğini yapabilsin iktidara gelince, bundan halka ne. Onun için sürekli olarak Anayasal kurumları kötülediler, değiştirmeye kalktılar.

Şimdi yeniden rahatsızlık duyuyorlar. "Bu Anayasa ile devlet yönetilemez" diyorlar. Ülkenin ekonomik işleyişini yerli ve yabancı sermaye merkezlerinin elinde bırakanlar kuşa çevrilmiş 1961 Anayasasından yine de rahatsızlar.

Toplumda yarattıkları kargaşanın sonucu emekçi halkımız yeter diyeceğini, bir gün gelip de karşı çıkacağını iyi biliyorlar mı acaba? Ve de "Biz hukuk devleti istemiyoruz. Bizim gibi düşünmeyenleri, davranmıyanları serbestçe ezmek istiyoruz" düşüncesiyle Anayasa değişikliğini öne sürüyorlar.

Ülkede dökülen kanların, yapılan haksızlıkların, adaletsizliklerin hesabının sorulmaması için Anayasa değişikliği isteniyor. Ama dökülenler bizim kanımız, yasaklananlar bizim haklarımız, sürgünler bizim için, onun için sizler ne kadar bizden uzaklaştırmaya çalışırsanız çalışın Anayasa'yı sonunda biz belirleyeceğiz sizin istediğinizin aksine.

GAZİPAŞA
ANTALYA'DAN
Ali TÜRKMENOĞLU

Kadırga halkından

Bizler Kadırga halkı olarak bize özel olarak yapılan baskılardan korkmadığımızı aksine daha da bilinçli olarak direneceğimizi bildirmek isteriz. Semtimizde elektrik olduğu zaman su yok, su olduğu zaman elektrik yok. Yani ailelerimiz doğru dürüst çamaşır bile yıkayamıyorlar. Etiler, Maçka, Şişli gibi semtlerde sular devamlı akarken Kadırga'da bir gün sular akıyorsa üç gün akmıyor. O aktığı süre de akşam onbir ile sabah yedi arası yani içme suyumuzu alabilmemiz için gece uykumuzdan kalkıp su doldurmak zorunda kalıyoruz. Bu da insanın aklında bunların bile bile yapıldığı izlenimini yaratıyor. Bir başka sorun ise Cankurtaran'da faşistler sokak başlarında nöbet tutup adam döverlerken bizler sokakta dolaşırken bile hakarete uğruyoruz. Hani o meşhur 'dur' ihtarı var ya onun yüzünden içimizden bir arkadaşımızı kopardılar.

Fakat bu böyle sürüp
gitmeyecek.
Daha nice gedikler
açılacak burjuvazinin
Duvarlarında
Daha nice önderler
çıkacak içimizden
Her gün gidecek o
duvarın bir taşı
Onlar başlattı
Yüzbinler sürdürecek bu
davayı

A.ÇELİK
Kadırga/İSTANBUL

Analar sormaya devam ediyor

Biz evde 8 nüfusuz. Bir oğlum askerde iki oğlum okuyor. Kocam ve bir oğlum çalışıyor. Üç yıldır ev işinde çalışıyordum. Ne sigortam vardı ne bir hakkım.

Bir oğlum daha doğduktan sonra sanki evde bir kolumuz kırıldı. Oğlum da askere gidince tamamen yıkıldık. Daha çocuklarımıza ne doğru dürüst kitap aldım, ne de defter aldım.

Sayın Başbakanımız(!) Demirel'e sesleniyoruz. Neden ben ve bizim gibilerin sesimizi dinlemiyorsunuz. Bizimkiler sorun değil mi? Niye bizleri ezenlerle yavrularımı katledenlerle uğraşmayıpta bizim için, yoksul halk için savaşanlar üzerine "vur emri" çıkarırsınız? Neden İpekçileri, Tütengilleri, Karafakioğulları, Doğanayları, Kaftancıoğullarını vuran insan düşmanları için 'vur emri' çıkmıyor?

Onlar bu düzenin koruyucuları diye mi?

Bizler ezilmeye, horlanmaya, kenara itilmeye daha ne kadar tahammül edeceğiz? Bu soruları benim gibi sormak isteyen binlerce insan var. Onlar adına ben soruyorum ve cevap istiyorum.

İSTANBUL'DAN Z.K.

KÜÇÜMEN

Haslet Soyöz

BABAM BANA...
MASAL ANLATMIYOR
ÇÜNKÜ BEN
TELEVİZYONU İZLEYİP UYUYORUM

HASLET..

DÜŞÜNCE ALANI

Konut üretimi ve devlet

Faruk TABAK
(MİMAR)

Bugüne dek "konut sorunu" etrafında geliştirilen muhalefet, genellikle, varolan egemen ideolojik yapının kanallarında seyretti. Devletin konut sorununu pekiştiren temel nedenlerden biri olarak görüldü. Bu tespitten yola çıkılarak geliştirilen muhalefet, salt devletten talep edilenlerin sıralanmasıyla sınırlı kaldı. Sözgelimi, kent topraklarının kamulaştırılması talep edildi. Konut kooperatiflerinin güçlendirilmesi ve konut kredilerinin dağıtımının adilleştirilmesi istendi. Bizzat devletin konut üretimini yönlendirmesi talep edildi. Bunlar gündeme getirilen taleplerden yalnızca birkaçı. Ancak talep etmenin ötesinde, ne tür mekanizmalarla bu "verme" işleminin "alma" eylemine dönüştürüleceği tartışılmadı henüz. Bu tür bir mücadeleciliğin olmayışı, kanımızca, mücadeleden soyutlanmış talepleri de anlamsızlaştırıyor. Temel istemlerin karşılanması kadar mücadeleciliğin ve örgütlenme güçlerinin de geliştirilmesi önemli. Ayrıca, konut üretimine devletin müdahalesi taleplerden çok ekonomik konjonktür ve sermayenin gereksinimleri çerçevesinde oluyor. Onun için, devlet müdahalesinin niteliğini anlamak, konut sektörünün özelliklerini anlamaktan geçiyor.

Öncelikle konut üretim sürecinin gündeme getirdiği özellikler var. Tarihi olarak, konut üretim süreci köklü dönüşümlere sahne olmamış. Gerek üretim, gerekse de ürünlerin gerçekleştirilme süreçlerinin uzunluğu, belirli büyüklükteki sermayenin öngüvenceler almadan bu alana akmasını engelliyor genellikle. Devlet ise ya üretim sürecini kısmen üstlenerek (İngiltere örneği) ya da dolaşım düzeyinde gerçekleşmenin uzunluğunu dengeleyecek tedbirlerle (Fransa örneği) müdahale ediyor sözkonusu sektöre.

Ancak konut sektörünün üzerinde durulan çok başka bir niteliği daha var ki, bu da konutun iktisadi istikrarın sarsıldığı dönemlerde önemli bir rol yüklendiği savını gündeme getiriyor. Konut sektöründe değişmez sermaye oranının ve bu oran içinde de sabit sermayenin önemli ölçüde düşük olması, ekonomik buhran konjonktüründe bu sektörün bir kaçış ya da çıkış noktası olmasının temellerini hazırlıyor. Özellikle işsizlikle birlikte oluşan enflasyon dönemlerinde (stagflation) maliyet baskısının enflasyonu körükleyen yanları gözönünde bulundurulursa sabit sermayenin azaltılma olanaklarının hayati bir rol arzettiği ortaya çıkar. Bu azaltmayı yapabilmek pekçok sektörde olanaklı değil. Oysa sözkonusu operasyon konut sektöründe artık yapısal olarak adlandırılabilecek ölçüde gelenekselleşmiş. Dolayısıyla, özellikle buhran dönemlerinde sermayenin konut sektörüne aktığı ve bu alanı iktisadi bir rezervuar gibi kullandığı söylenebilir.

Bir de enflasyonist baskıların küçük birikimleri konut-ve arsa-alanına akmaya teşvik ettiği düşünülürse konut sektöründeki hareketlilik sermayenin mantığı açısından da tutarlılık kazanır. Gerek sermayenin, gerekse geleceğini yatırımlarıyla güvence altına almak isteyen küçük sermayenin aynı iktisadi mekanda toplanıyor olması, ülkemizde şimdiye dek büyük ölçülerde "değerlendirilemedi." Sermayenin daha az riskli ve teknolojisini daha kolay denetim altına alabileceği alanlara kayması, bakir alanların üretime açılmasıyla genellikle geleneksel sayılabilecek üretim teknikleriyle varlıklarını sürdürmeye çalışan pazarın esnekliğinin verdiği manevra potansiyeli ile ürünün gerçekleştirilmesinde önemli sıkıntılarla karşılaşmayan küçük sermaye cirit attı bu alanda. Türkiye'deki sermaye yatırımlarının aşağı yukarı dörtte birinin bu alana akıyor olması, yukarıda anlatılan panoramanın önemini vurguluyor. Son hükümetler döneminde gündeme gelen yeni projelerin arka planı bu.

Gerek sermayenin organik bileşiminin düşük olması, gerekse emeğin örgütsüzlüğünden kaynaklanan düşük ücretlerin yanısıra, bir de yeni projelerin mihenk taşını oluşturan, arsanın üretilerek-yani alt yapısının tamamlanarak- üreticiye devredilmesi sermayenin güvenlik payını oldukça yükseltiyor. Devletin gerek arsa üreticisi olarak rant ekonomisinde stratejik bir konuma sahip olarak üretken sermayeye aktarılacak rantları yapısal önlemlerle bu doğrultuda kanalize etmesi gerekse de üretilen arsaların dağıtılmasında yapacağı belirli politik seçmelerde bu sektörde baş-aktör rolünü yüklenmesi ve konut piyasasını denetleme çabasına girmesi bu bağlamda çok önemli. Tüm bunlar bu sektörde yaratılan artı-değerin ve arsa rantlarının ekonominin başını çeken sektörlere aktarılması kolaylaştırıyor. Kredi kaynaklarının da büyük ölçüde harekete geçirilmesi tüm bu tedbirler silsilesini daha da anlamlı kılıyor.

Ancak bu noktada şimdiye dek geliştirilen muhalefetin konumu oldukça paradoksal. Uzunca sayılabilecek bir süredir sol adına devletten hep konut üretimine öncülük etmesi, kent topraklarının kamulaştırılması ya da yerleşim birimlerinin büyük ölçeklerde planlanarak kent dokusunun düzenli geliştirilmesi talep edilirken, bugün bunlar sermayenin gereksinimleriyle çakışır hale geldi. Kuşkusuz devletin öncülüğünün böyle olmaması gerektiği, mutlaka üretim sürecine müdahale etmesi gerektiği ya da sermayenin öngördüğü değil de toplumsal mekanizmalarla karara bağlanan alanların kamulaştırılmasının anlamlı olduğu savunulabilir. Ancak sorun, sol açısından büyük-küçük sermaye arasında tercihler yapmak değilse, "talep etmek" kadar almanın da yollarını sağlayacak mekanizmaların taban demokrasisi ile oluşturacak perspektifin yaşam üslubunun gündeme gelmesi zorunlu.

Ancak bu tür bir taban potansiyelinin üzerinde yükselen talepler ya da yeni pratik arayışları bir anlam kazanır. Sözgelimi tarihi olarak incelenirse, İngiltere'de Engels'in incelediği dönemden günümüze dek uzanan perspektif içinde, konut ve yaşam çevresi etrafında verilen mücadelelerin hep öne çıkıyor olmasıdır, devlete konut üretiminde farklı bir yer veren. Mücadele sonucunda elde edilen hakkı, süreçten bağımsız bir amaç gibi ortaya koyuyorsak, asıl önemli noktayı gözden kaçırıyoruz demektir. Belirttiğimiz gibi temel istemlerin karşılanması kadar, mücadeleciliğin ve örgütlenme yeteneğinin güçlendirilmesi de önemli. Yoksa bugün devletin konut üretiminde etkin bir rol oynadığı ülkelerde ki örnekler gözden geçirildiğinde en anti-sosyal yaşam biçimlerinin buralarda hüküm sürdüğünü görmek olanaklı. Yeni bir yaşam üslubunun eylemliliğe ittiği tabanın mücadeleyi yönlendirdiği biçimler (konutun) sadece nicel değil, nitel yanlarını da denetleyerek sorunu farklı bir platforma kanalize edebilir. Bu tür karar mekanizmalarının oluşturulamaması, alışılageldiği üzere meslek odaları ya da diğer bazı kuruluşların planlama sürecine başkaları adına katılarak üst düzeyde yeni bir tür demokrasinin yani elitler demokrasisinin gündeme gelmesini kaçınılmaz kılacaktır. Buna kısaca teknokratik güdüm demek olanaklı. Oysa önemli olan baştan beri vurguladığımız, tabandan kaynaklanan grupların bu hiyerarşiyi kırmaları, kendi yaşam çevrelerinin üretimini her düzeyde kendi alanlarına çekebilmeleri. Ayrıca bu sektörde istihdam edilen emek-gücünün örgütlenmesi, teknolojik deviniminin sağlanması ve denetim altına alınması da önemli.

Yerleşim birimlerinde de güç yapısının sorguya çekilmesi (yöneticilik müessesesine kadar) yaşam çevresi örgütlenmeleri etrafında yeni pratikler aranması, konut sorunu etrafında toplumun geniş bir kesimini (sözgelimi İngiltere'de bu tür mücadelelerde en önemli rolü kadınlar oynar, evle olan bağlarının daha çok olması nedeniyle) yeni arayışlar peşine düşürebilir. Ve bunlar giderek, merkezi devletin geleneksel olarak tekelinde kalmış bazı işlevleri yerel düzeye çekebilir.

MÜCADELE GÜNLÜĞÜ

6 MAYIS

1964 İzmir'de 200 fırın ve ekmek fabrikası işçisi greve başladı.

1972 Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan Ankara'da asılarak idam edildiler.

1975 İzmir'de öğrenciler ABD ve Nazi bayraklarını yaktılar.

Toptaşı Cezaevi'nde siyasi tutuklular faşizmi protesto amacıyla 5 günlük açlık grevine başladılar.

1976 Diyarbakır Cezaevi'nde bulunan 15 tutuklu Gezmiş, Aslan ve İnan'ın idam edilmelerini kınamak için iki günlük açlık grevine başladılar.

Yiyecek ve yakıt sıkıntısı başladı

İsveç'teki grev tüm sektörlere yayıldı

● Özel sektörde lokavt uygulanan işçileri kamu sektörünün desteklemesiyle ilan edilmemiş bir genel greve dönüşen grevler, İsveç'teki Muhafazakar Parti iktidarının geleceğini tehdit ederken, anlaşmazlık ülke çapında bir emek-sermaye çatışmasına dönüştü.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İsveç'te patlak veren ve 1 milyonu aşkın işçiyi kapsayan grev ve lokavtların sonucu olarak yiyecek maddeleri ve yakıt sıkıntısı başgösterdi. Grevlerin patlak vermesinden sonra süpermarketleri ve magazaları dolduran Stocholmlülerin gıda stoklarını erittikleri, özellikle sütlü mamuller ve un satışlarında artışın görülmemiş boyutlarda olduğu bildiriliyor.

İsveç'te son zamanların en büyük grev dalgası olarak nitelendirilen bu durum işçilerin toplu sözleşmede ücretlerinde yüzde 12-13 artış istemeleri buna işverenlerin yanaşmaması ve lokavt uygulamalarına geçmesi ile daha da büyüdü. Özel sektör işçilerinin grevini ülkenin kilit noktalarını elinde bulunduran kamu sektörü çalışanları da grevlerle destekliyorlar.

Batılı gözlemciler bu durumun iş gücünün kendi önemini ispatladığı bir gelişme olarak değerlendiriyorlar. Hükümet işçilerle anlaşma sağlamak amacıyla bir uzlaştırma komisyonu görevlendirmişti. Bu komisyon da hükümeti ve dolayısıyla işvereni temsil ettiği için işçilerle anlaşma sağlanamamıştı.

Gelişmiş bir endüstri mekanizmasına sahip olan İsevç 1938'de işveren ve sendika arasında yapılan Stasjöbaden anlaşmasıyla ulusal ücret sistemi hükümetten bağımsız bir biçim kazanmıştı. Ancak bu teoride gerçekleşiyordu, çünkü çıkan anlaşmazlıklar nedeniyle hükümetin bir komisyon oluşturması ve bu komisyonun da anlaşmazlığı çözememesi dolaylı olarak hükümetin müdahalesini getirdi.

İsveç'te komünistlerin işçilerin bu direnişini ve sendikayı muhafazakar hükümeti protesto etmek doğrultusunda destekledikleri bildiriliyor. Komünistlerin son seçimlerde aldıkları oy oranının yükseldiği saptandı. Komünistlerin oyu eylül ayındaki seçimlerde yüzde 5.6'dan yüzde 7'ye yükselmişti. Son gelişmelerle bu oranın daha da büyümesi bekleniyor. Seçimlere gidilirse Sosyal Demokratların Komünistlerin desteğiyle iktidara gelmesi bekleniyor. İsveç'te ilan edilmemiş bir genel greve dönüşen grevler, İsveç'teki Muhafazakar Parti iktidarının geleceğini tehdit ederken, anlaşmazlık ülke çapında bir emek-sermaye çatışmasına dönüştü.

Arnavutluk'ta hükümet içinde değişiklikler yapıldı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Arnavutluk Başbakanı ve Savunma Bakanı Mehmet Şehu'nun Savunma Bakanlığından çekildiği açıklandı. Mehmet Şehu Arnavutluk politikasında Enver Hocadan sonra gelen ikinci önemli adamdı.

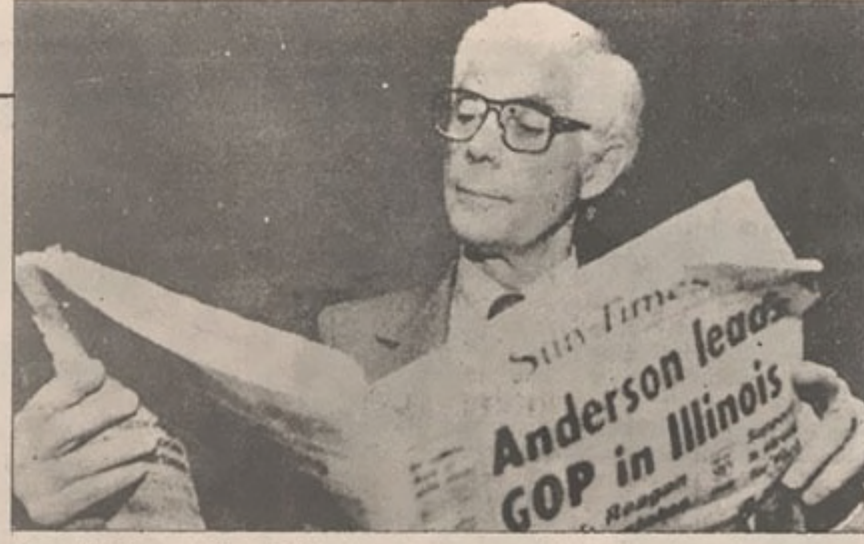
1954'de başbakan ve 1974'te Savunma Bakanı olan Mehmet Şehu 67 yaşındaydı. Tiran radyosu, Mehmet Şehu'nun yerine yeni Savunma Bakanlığına kuzeni olan Kadri Hazbiu'nun getirildiğini bildirdi. Hazbiu, 1954'ten beri iç güvenlikle ilgili görevler almış ve İç işleri bakanlığı yapmıştı.

İçişleri Bakanlığına ise Fecor Şehu'nun geldiği bildiriliyor. Endüstri ve Maden Bakanlığı ile Enerji ve Gıda Endüstrisi bakanlıklarında da değişiklikler yapıldığı açıklandı.

Arnavutluk'un anlaşmazlık içinde olduğu komşusu Yugoslavya'da Başkan Tito'nun hastalanması, Enver Hoca'nın oldukça yaşlanması Arnavutluğun dış ve iç politikasında güçlükler yaratıyor.

Çin'le ilişkileri kesildikten sonra Arnavutluk, Batı Avrupa ülkeleriyle özellikle Yunanistan ve İtalya ile olan ticari bağlarını daha da geliştirdi. Sovyetler Birliği'nin Afganistan müdahalesi ve Tito'nun hastalığından sonra parti açıklamalarında Yugoslavya'yı destekleyen bir tutum alması batı ülkeleri ve Yogoslavya ile ekonomik ilişkilerin gelişmesiyle bağlantılı görülüyor.

Amerika'da sonbahardaki başkanlık seçimlerine Cumhuriyetçi Parti'den Anderson'un bağımsız aday olarak katılması gerek Carter'in gerekse Reagan'ın alacağı oyları etkileyecek.

ABD Anayasasına göre, adaylardan hiç biri yeterli oyu alamazsa, Başkanı Temsilciler Meclisi seçiyor

FORD VE REAGAN'A GÖRE

ABD'de hiç bir başkan adayı yeterli oyu sağlamayabilir

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Amerikan Başkanlık seçimleri yaklaşırken, ülke içinde gerek ekonomik sorunların ağırlığını açıkça hissettirmesi, gerekse ABD'nin dış politika alanında çıkmazlarla karşı karşıya kalması kamuoyunun seçimler konusundaki dikkatini yoğunlaştırdı. Son olarak Carter'ın İran harekatının başarısızlıkla sonuçlanması olayı, seçimler ve adaylar konusunda şimdiye değin yapılan varsayımların da farklı bir niteliğe bürünmesine yol açtı. "Yeniden seçilebilme" umutları oldukça güçlü olan Başkan Carter'ın şansının İran'da uğradığı başarısızlıktan sonra azalmasının yanısıra, diğer adaylar arasında da güçler dengesinde değişiklikler meydana geldiği ileri sürüldü.

Bu konuda yapılan çeşitli yorumların yanısıra son olarak da eski başkan Gerald Ford ve seçimlere Cumhuriyetçi Partinin adayı olarak katılmak için mücadele eden Ronald Reagan, ABD başkanlık seçimleri üzerine birtakım varsayımlarda bulundular. Ford ve Reagan, başkanlık seçimlerine bağımsız aday olarak katılacak olan John Anderson'un seçilebilme şansının yüksek olduğunu Anderson'un Cumhuriyetçi ve Demokrat Parti adaylarını seçtirmeyecek kadar oy toplayabileceğini ileri sürdüler.

ABD Anayasasına göre, yapılacak başkanlık seçimlerinde, adaylar seçilebilmek için yeterli oyu toplayamazlarsa başkanı Temsilciler Meclisi seçmektedir. Temsilciler Meclisi'nin seçebileceği aday, en çok oy alan üç adaydan biri olacaktır. Temsilciler Meclisinde yapılacak oylamada her eyaletin bir oyu olduğu, Anayasada karara bağlanmıştır. Temsilciler Meclisi, başkanının görevini bırakacağı 20 Ocak tarihine kadar bir başkan seçemezse, Temsilciler Meclisi tarafından seçilecek olan başkan yardımcısı, başkan seçilene kadar görevi sürdürmektedir. Eğer Temsilciler Meclisi başkan yardımcısını seçememişse, Başkanı Senato seçmektedir. Senato'nun da bu konuda başarısız olması halinde, Temsilciler Meclisi başkanı geçici başkan olmaktadır.

Bolivya'da sendika liderleriyle ordu bir pakt imzaladı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Bolivya'nın en güçlü sendika konfederasyonu olan Bolivya İşçi Merkezi'nin Bolivya Silahlı Kuvvetleri ile "Ülkedeki demokratikleşme sürecine katkıda bulunmak amacı ile" bir pakt imzaladığı bildirildi.

Anlaşmanın Salı gecesi başkanlık binasında 6 saat süren bir tartışma sonucu gerçekleştiği bildirildi. Devlet Başkanı Lidia Gueiler bu anlaşmayı "bütün Bolivyalılar için bir zafer" olarak nitelendirdi.

Anlaşmanın karşılıklı taahhüt niteliğinde olduğu bildiriliyor. Bolivya İşçi Merkezinin sosyalist bir hükümet istemesine karşılık ordu da darbe yapmayacağı yolunda güvence verdi.

Bolivya'lı liderler herhangi bir askeri müdahale halinde genel grev, protesto gösterileri ve geniş çapta bir tepki bekliyorlar. Bu nedenle bu anlaşmayı "demokrasinin sağlamlaştırılması için atılmış önemli bir adım" olarak nitelendiriyorlar.

İsrail başbakanı yüzdeyüzü geçen enflasyon oranı ve yeni yerleşim merkezleri açma politikasının yarattığı tehlikelerden dolayı kendi ülkesinde de sağladığı desteği hızla yitiriyor.

1 Mayıs gösterilerine katılan 150 bin kişi Begin'in çekilmesini istedi

İsrail'de Begin'e karşı muhalefet büyüyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Filistin sorunu ve Camp David görüşmelerinden dolayı oldukça yoğun dış politik gelişmelere sahne olan İsrail'de, ülke içindeki politik tansıyonda yükselmeye başladı.

Gerek enflasyonist baskılar, gerekse istikrarsız ekonomi politikasının yansıyışları şeklinde doğan sorunlar ve işsizlik, ülke içinde gergin bir hava yarattı. Ülkede var olan hoşnutsuzluğun, belirgin bir biçimde "Beğin'i ve hükümetinin ekonomi politikasını" protesto eden gösterilere dönüştüğü gözleniyor.

Son olarak, 1 Mayıs gösterilerine katılan halk toplulukları ve işçi örgütleri, Beğin hükümetinin istifasını istediler. "Begin Defol" gibi sloganların da atıldığı 1 Mayıs gösterilerinde 150.000'i aşkın bir topluluk uzunca bir süre yolları trafiğe kapattı.

Çeşitli siyasi gözlemciler, gösteri ve yürüyüşlere katılan halkın 1 Mayıs İşçi Bayramını, sosyalist tlepleri dile getirmekten çok Begin'e ve mevcut hükümete karşı protestoların yükseldiği bir platform olarak değerlendirdikleri görüşünü savundu. Son fiyat artışlarının, hükümete muhalefet eden güçlerin büyüklük ve kapsamını artırdığı kaydedildi.

Histadrut İşçi Federasyonu Genel Sekreteri Yerucham Meshel, meydanları dolduran kalabalığın, essas olarak Begin'in hükümetten çekilmesini istediklerinii, böylesine güçlü bir karşı-gösterinin kendileri de dahil olmak üzere kitlelerin pasifliğinden yakınan işçi örgütleri için bir sürpriz olduğunu söyledi.

Filistinli liderlerin sürgünü üzerine Batı Şeria'da kepenkler kapandı

KUDÜS (REUTER)

Önceki gün İsrail işgali altında bulunan Batı Şeria'da El Halil kasabasında 5 İsrail'linin öldürülmesi ve 17'sinin yaralanması ile sonuçlanan Filistin gerillaları eyleminden sonra İsrail üç filistinli önderi sınır dışı etti. Bunun üzerine olayı kınayan Filistin'liler İsrail işgali altındaki bazı kasabalarda greve giderek kepenk kapattılar.

Filistinli gerillaların düzenlediği baskın sonucunda 5 İsrail'linin ölmüş ve 17'si ise yaralanmıştı. Bunun üzerine İsrail üç Filistin'li belediye başkanını sınır dışı etti. Belediye başkanlarının sınır dışı edilmelerinin nedenini İsrail'li halkı yatıştırmak olarak açıklandı. Filistin Kurtuluş Örgütü sınır dışı edilme işlemi üzerine yaptığı açıklamada yeni temsilcilerin derhal seçileceğini bildirdi. Doğu Kudüs, Nablus, Kalkılya ve Türkarm'da dükkanların kapanması üzerine bu kasabalarda İsrail güvenlik güçlerinin geniş önlemler aldıkları bildiriliyor. Güvenlik güçleri dükkanların açılmaması halinde zor kullanacaklarını açıkladılar.

Olayların gelişmesi üzerine İsrail hükümeti toplantıya çağrıldı. Toplantı da Savunma Bakanı Ezer Geizman'ın batı yakasında izlediği "yumuşak" politikanın eleştirildiği ve daha [illegible] tedbirler üzerinde konuşulduğu belirtildi.

ZIMBABWE'DE KÖMÜR VE ŞEKER İŞÇİLERİ GREVDE

SALISBURY (A.P)

Ücret artışı isteyen işçilerin greve gitmeleri Zimbabwe'nin şeker ve kömür üretimini olumsuz yönde etkiledi.

8000 işçinin greve gittiği şeker işletmelerinin yöneticisi Brian Bullett, uzlaşma sağlanması için bir kurul oluşturulmasını önerdiklerini ancak bunun işçiler tarafından kabul edilmediğini belirterek bu aşamada görüşmenin bir yarar sağlamayacağını söyledi.

Gankie'deki kömür madenlerinde greve giden 3000 işçinin de ücret artışı istedikleri öne sürüldü.

Bir hükümet sözcüsü, kömür işçilerinin pazartesi günü işbaşı yapmalarını beklediklerini belirtti.

Yetkililer endüstrideki tedirginliğin, siyah işçilerin bağımsızlıktan sonraki beklentilerinden kaynaklandığını savunuyorlar.

Etyopya açlık tehlikesiyle karşı karşıya

ADİS ABABA (AFP)

1974 yılında Haile Selasiye yönetiminin iktidardan uzaklaştırılmasından sonra, ekonomik ve toplumsal çalkantılara sahne olan Etyopya'da beş milyon insan açlık tehdidiyle karşı karşıya.

Ülkenin toplam 14 eyaletinden dokuzunda başgösteren kuraklık, 5.089.000 insanın yazgısını etkilerken, bu eyaletler arasında Eritre ve Harar'da ise, açlık tehlikesi en büyük boyutlarına ulaşıyor.

EKONOMİ

Çin'de yabancı yatırımların sayısı artıyor

Yabancı sermayedarlar Çin'e yatırım yapmalarının nedenini ucuz işgücüne bağlıyorlar

Çin'de "Sosyalizmin Nesnel İktisadi Yasaları" adı altında uygulanan yeni ekonomik politikaya paralel olarak, ülkeye yapılan yabancı yatırım sayısı hızla artmakta. Çin 1978'den sonra çok daha açık bir şekilde ortaya koyduğu modernleşme programı ile birlikte, özellikle ABD: Japonya ve F.Almanya ile geniş çaplı çok sayıda yatırım projesi için anlaştı.

"Dengeleme Ticareti"

Yeni Çin Haber Ajansı'nın verdiği bilgiye göre Çin'de 1979 yılında 2 binden fazla dış kaynaklı sanayi yatırım anlaşması yapıldı. Bu anlaşmalardan 140 tanesinin "dengeleme ticareti" olarak isimlendirilen projelere yönelik olduğu bildirildi. "Dengeleme ticareti"'nin, yabancı yatırımcıların ham madde ve makina temin ederek bunun karşılığında işlenmiş ürün almaları şeklinde gerçekleşen projeler olduğu belirtiliyor. Batılı gözlemciler özellikle bu projelerin Çin'de tekstil alanında başarılı olduğunu ileri sürüyorlar. Madenlerde de aynı tip anlaşmalar sürdürülüyor.

"Ekonomik Adacıklar"

Uluslararası tekellerin yaptıkları anlaşmalarla kurulan şirketler, Çin'de özel statülere sahip "ekonomik adacıklar" ortaya çıkarıyorlar. Çinliler bu şirketlere koyacakları vergi ve ücret hadlerini belirlemekte güçlük çekiyorlar. Şimdiye dek vergi ve ücret hadleri tam anlamıyla belirlenmemişti. Ocak ayında bu konuda bir açıklama yapılması bekleniyordu, ancak bunun Mart ayına kaldığı bildirildi. Mart'ta da böyle bir belirleme yapılamadı. Batılı yatırım şirketleri danışmanları, Çin'in alacağı kararın ülkedeki yabancı yatırımlar açısından hayati bir önem taşıdığını belirttiler Çin'e dış yatırım yapılmasının en temel nedeni olarak Çin'deki ucuz işgücünü gösteren yatırım şirketleri danışmanları, ücret hadleri konusunda karar alacak olan Çin'li yetkilileri uyardılar.

Şimdiye kadar ortaya çıkan sonuçlardan, Çin'de vergi haddinin yüzde 30-35 oranında saptanması, ücret düzeyinin ise Hong Kong'daki ücret düzeyine çıkarılması bekleniyor. Yatırım şirketleri ise vergi haddinin yüzde 10-12 arasında olmasını istiyorlar. Vergi ve ücret hadleri belirlendiği taktirde de yabancı yatırımların özel bir ekonomik alan olması engellenemeyecek. Aksine yabancı şirketler, farklı düzeydeki ücretler ve diğer hak lar nedeniyle ayrıcalıklı bir statüye sahip olmaya devam edecekler. Bu bölgelerde ortaya çıkan uzmanlaşma, statü farkı kapitalist anlamda bir işbölümünü de üretecek. Çin'in karşı karşıya geldiği bu önemli çelişki, Çin yöneticilerini karar vermekte zorlayacak.

Dış Borçlar

Çin'in karşılaştığı sorunlardan biri de Çin'in almış olduğu borçların dengelenmesi sorunu. Şu anda Çin'in ne kadar dış borcu olduğu tam olarak bilinmemekte. Yalnız geçtiğimiz günlerde bir açıklama yapan Çin Bankası Başkanı Cui durumlarının hiç de iç açıcı bir manzara teşkil etmediğini ima etti. Alınan borçların faiz hadlerinin oldukça yüksek olduğunu söyleyen Cui, bunların Çin için "ağır bir yük" olduklarından yakındı.

Bütün bunlarla birlikte yeni yatırım projeleri önerileriyle pazarlıklar, ve tartışmalar sürüyor. Yatırımcılar çıkan çelişkilerden korkmadıklarını, her çelişkinin kendilerine bir şeyler öğrettiğini öne sürüyorlar. Çinliler ise bu alış verişte en önemli iki nokta saptıyorlar. Gelişmiş teknoloji transferi olanaklarının artırılması ve ithalat giderlerinin ihracatı artırarak karşılanması. Çinli yöneticiler, bütün bu ilişkilerde metropollerden yardım sağlayarak "gelişmekte olan ülke" konumunu mümkün olduğunca güvence altına almaya çalışıyorlar.

Çin, kuracağı ilk nükleer santralın planını ABD'den satın alacak

MİNNEA POLİS (ANKA)

Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuracağı ilk nükleer santralin planlarını ABD'den satın almak istediği bildiriliyor.

Kuzey Eyaletleri Enerji Şirketi'nin sözcüsü Çin Halk Cumhuriyeti yetkilileri ile bu konuda görüşmelerin yapıldığını söyleyerek, Wisconsın eyaletinde kurulması tasarlanan bir santral için hazırlanan planlara Çin'in ilgi gösterdiğini kaydetti.

Wisconsın eyaletinde nükleer santral kurulması yolundaki çalışmalar eyalet yetkililerinin inşa iznini geri almalarından sonra durmuştu.

Kuzey Eyaletleri Enerji Şirketi'nin sözcüsü nükleer santral planlarının Çin Halk Cumhuriyeti'ne satılmasının zaman alacağını söyledi. ve öncelikle ABD ile bu ülke arasında nükleer güç alımında işbirliği görüşmelerinin başlatılmasının gerektiğini kaydetti.

GÖSTERGE

Devletsiz sözler

Arslan Başer KAFAOĞLU

Nedense yöneticilerimiz desteksiz beyana bayılıyor. Bir kaç gün sonra söylediklerinin yalanlanacağından bile çekinmezler. Bu sadece siyasi alanda değil spor, magazin alanında da böyledir. Son örneklerini geçen ay içinde gördük ve bugünlerde görüyoruz.

Bilindiği gibi Eurovision yarışmasına bizim için değer taşıyan bir iddia ile girdik. Solisti, elemeye giren besteleri (ezgileri) biz seçtik, bir TRT kurulu aracılığıyla... Seçilecek ezgiler arasından son besteyi de kendi resmi organizasyonumuzla biz belirledik. Solistimiz, vokalleri ve orkestrayı yönetecek şefi yarışmadan bir süre önce yolladık. Hatta Ajda Pekkan'a otellerde bir televizyon konseri verdirilip kamu oyu yaratılmaya çalışıldı.

Bütün bunlara güvenilip Ajda'nın dereceye gireceği, yüksek perdeden anlatıldı. Sonuç belli. Fas'ın oyu olmasa abone olduğumuz sonunculuktan gine kurtulamıyacaktık.

Bir örnek te spordan verelim. Avrupa serbest güreş şampiyonasına giderken yöneticilerimiz nasıl atıp tutuyorlardı? Dereceye mutlaka girecektik. Madalya, hatta altın madalya alacaktık. Hele Reşit Karabacak altın madalya adayı olarak rakipsizdi. Ne oldu? Şampiyonada dördüncü turdan yukarıya giden güreşçimiz çıkmadı. Ve beş güreşçimiz ikinci turda elendi. (kura olarak birinci turda elenilmezde...) Hele şampiyon adayı olarak gösterilen Reşit Karabacak Avusturya gibi güreşte adı olmayan bir ülkenin şampiyonuna yenildi. İkinci turda elendi gitti şampiyon (!) adayımız. Yunanlılar, İtalyalılar ve Avusturyalılar bile bizi geçti... Bir güreşçimiz bir tuş yapmaya görsün... Hemen "Arslanlarımız" olur... Daha ikinci tura geçmeden spor yöneticilerimiz "şampiyon adayı" diye demeç verirler. Basketbolcularımız resmi olmayan bir turnuvada Viyana'da Macarları yendi. Hemen övgüler birincilik tahminleri üç gün sonra turnuva bitti Türkiye dördüncü oldu... Çünkü zaten dört takım katılmıştı...

Türkiye bugün Balkanlarda sporun istisnasız her dalında sonuncudur. Güreşte de bu kuralı tescil ettik, son Avrupa serbest güreş şampiyonasında "Ata sporu" dediğimiz binicilikte bile bu böyledir. Atletlerimiz neredeyse Balkan kadınlar rekoruna ulaşmıyacak durumda... Türkiye rekoru 1947 yılında 1.57 dakikaydı 800 metrede, bu derecenin altında koşan üç atlet 33 yıl sonra hala yoktur Türkiye'de. 110 engelli rekoru 1940'ta 15 saniyeydi, 40 yıl sonra bu kategoriyi bu dereceyle koşacak iki atlet yoktur. Hatta 1930'daki Mehmet Ali Aybar'ın derecelerini yapacak üç atletimiz yok daha... Böyle ilerliyoruz sporda... Ama spor yöneticilerimiz her turnuvadan önce atıp tutarlar...

Spor gibi kronometreye, atılan gole ve yapılan sayılara göre değerlendirme olanağı zengin bir dalda bu yola girilince, değerlendirmelerin çok zor olduğu siyasette atıp tutma niye alıp yürümesin? Örneğin Demirel bir yandan hayat pahalılığına ait istatistikleri yayınlayıp, öte yandan 23 milyar lira üretici borcu ödedik derse neden şaşmalı? Bu toz duman arasında bir haber: Sinyalizasyon çalışmadığından Seka fabrikasının yanında iki tren çarpıştı... Demiryolu işletmelerini bile bilmeyen, yada beceremiyen bir ülkede 1980 yılında bir başbakan, kalkıp konuşabiliyor... Türkiye Demiryollarında yolculuk edenlerin can güvenliğini sağlayamıyor. Demiryolu'nun keşfolunduğundan 120 yıl sonra bunlar oluyor...

Ve siz nelerden söz ediyorsunuz sayın Demirel? Hani 1951'de Cumhurbaşkanı vardı. "30 yılda küçük Amerika olacağız" demişlerdi! Küçük Amerika değil ama 130 yıl önceki Texas olabildik değil mi?

KARADENİZ'İN KIYICIĞINDAN

"Söylev"

Rıfat ILGAZ

Yantutmaz, diptutmaz az ateşte fokur fokur kaynayan, kaynadıkça ortayeri hop hop oynayan, neşeli mi neşeli bir vatandaşı ite kaka karakolun kapısından içeri dayandılar. O hızla duvara kadar seyirtti, duvarı iki eliyle ittiyse de yerinden oynatamayınca kıç üstü gitti!.. Oyuncağını yolda düşürmüş bir sünnet çocuğu çaresizliğiyle bir elini gözlerine sürte sürte ağlamaya başladı:

"İsterim, özgürlüğümü isterim!"

Özlük ve özgürlük işlerine bakan bir memur duvarın sarsıntasından İsmet paşalı bir Erzincan felaketini anımsayıp uğradı oturduğu odadan dışarı:

"Ne oluyor burda!" dedi, "Ben de sandım ki..."

Karakoldu burası... Her şey sanabilirdi. Deprem, en önde sayılacak olasılıklardan ise de, üzerinde çok durmamış:

"Teröristler bastı sanmıştım ben de!" diye aklından geçeni hemen açıklayıvermişti. Oysa şu dönemde teröristlerin karakol basması uzak mı uzak bir olasılık olmalıydı!

Arabadan inen iki devriye polisinin en çatık kaşlı kaşlısı:

"Haklısın Numancığım!" dedi, "Sandığın gibi... Bu somun peplivanı, bir terörist... Kendisi terörist olmasa da teröristlere yataklık yapan biri. Teröristelere yataklık yapan biri olmasa bile, yataklık yapanları bilen.. Ya da bilenleri bilen ve yahut bilenleri bilenlerin arasında sağcıların da bulunabileceğini açıklaması gereken yetkili, yetenekli dış yolculuklarda beşbin beşyüz altmış iki lira otuz kuruş ödenekli bir vatandaş!

"Yani öyle bir yurttaş haaa?"

"Hayır Numancığım! Yurttaş değil, bir vatandaş!..."

"Ne demekmiş bu, anlayamadım!"

"Ne var anlamayacak? Türkiye Cumhuriyeti'nde iki tür teba var... Biri vatandaş, biri yurttaş...."

"Biiiz, neyiz!"

"Biz mi? iksinden de değiliz! Orta da... Daha doğrusu gününe, haftasına, yılına göre... Bugünlerde vatandaş görünmesini bilirsek paçayı kurtardık demektir... Ama yarınımızı düşünürsek...."

"Demek bizim için yarın şey, var,öyle mi? Peki öyleyse... Yatırın şu somun pelvanini... Dikin tabanlarını! Ey sayın vatandaş!... Teröristliğe ne zaman başladın!"

"Ben... Ben... Terörist değilim!"

'Bozguncusun öyleyse!"

"Bozguncu da değilim!"

"Anarşist, komünist, internasyonalist...."

"Hiçbiri değilim!"

"Peki arkadaşlarını söyle öyleyse!"

"Hiçbir arkadaşım yok! Tek başımayım! Bir iki hemşerim var, onları da defediyorum başımdan... Bir iki de hısım akrabam.. Birer ikişer dış alımlar için postalıyorum, sırası geldikçe!"

"Oğlun, kızın yok mu?"

"Yok!"

"Yemin et!"

"Yeminim yemin olsun ki yok!...

"Uzatma, inandık! İşittiğimize göre ortalığı sen kışkırtıyormuşsun! Bu terörcüleri, bu komandolar... Son zamanlarda gençlik kolları.. onları toplayıp toplayıp kışkırtıyormuşsun! Salonlarda!"

"Kim söylüyor!"

"Bir muhalif... Bir asabi kişi..."

"Yani tikli mikli biri mi?...."

"Biz artık Acem Pilavı yiyoruz, Acemce muhalif 'asabi' demekmiş..."

"Yani Ecevit gibi öyle mi?"

"Sen Ecevitsiz dayak bile yiyemez misin? Bırak şimdi onu. Söyle bakalım! Arkadaşın kim! Yardımcın ya da ustan!"

"Ben kimsenin aklıyla yola çıkmam! Ne ustam var, ne yardımcım!"

"Peki İşçi Partili yedi kişiyi kim öldürdü?"

"Solcular. Komünistler, anarşistler, teröristler.."

"Apti İpekci'yi kim öldürdü?"

"Solcular!"

"Bedrettin Cömert'i?"

"Bozguncular!"

"Kapftancıoğlu'nu?"

"Teröristler!..."

"Sağcı teröristler mi?"

"Sağcı terörist yok!"

"Vurun tabanlarına on sopa!"

"On sopa mı dedin?"

"Elli sayıp bir diyeceksiniz! Haydi!.. Başla!.. Bir!..Kii!...Üç!.. Dört!.. Beş!..On!.. Onbeş!... Yirmi!... Otuz!.... Kırk!... Elli...."

"Bir bitti! Başla ikinci elliye! Söyle bakalım pelvan!... Bu cinayetlerin küçücük bir bölümünde sağcıların en küçük parmakları olsun yok mu?"

"Hayır!"

"Vur! Bir.... Kiiii.... Üç!..."

"Söyle kim yapıyor bu kıyımları?"

"Bırakın beni... Nasıl işkence yaparsınız bana! Anayasa yok mu? Hukuk Devleti nerde? Poliiiis!"

"Emret pehlivanım!"

"Bırakın beni!"

"Söyle, bu cinayetlerin faillerini de seni bırakalım!"

"Ben ancak bu cümlenin failini söyleye bilirim!"

"Söyle!"

"Sen!"

(Devamı 7. Sayfada)

İzmir'in 19 Mayıs Mahallesinde üç ev daha yıkıldı

Heyelan bölgesinde halk endişeli

● "Evimiz,biz içindeyken yıkıldı.Kiraya çıkacak paramız yok.Yıkılan evin üzerine baraka yaptık.Kocalarımız asgari ücretle 6 kişiye bakıyor"

İZMİR (DEMOKRAT)

İzmir'in heyelan bölgesi olan Yeşildere semtinin 19 Mayıs Mahallesi' inde, yeniden kaymalar başladı. Son bir hafta içinde bir ev gök gürültüsünden, 2 ev ise halen devam eden kaymalar nedeniyle yerle bir oldu. Çökmeler sonucunda mucize kabilinden ölen olmadı, ancak 9 kişi hafif yaralandı.

1977 senesinden beri her gün bir evin yıkıldığı bir evin duvarlarının çatladığı heyelan bölgesinde yaşayan halk ölümle burun buruna yaşarken çaresizliğini ifade ediyor.

Halkın ortak yakınması şöyle:

"Bakanlıktan adamlar geliyor, halimizi hatırımızı soruyor, tespit yapıyor, ve 'bu zamana kadar neden ev yaptırmadınız, neden arsa almadınız' diye bağırıp gidiyor. Nereye gideceğiz, ne yapacağız. Buca'da ev yaptılar iki eve on ailenin düştü evleri bile halka vermediler. Şimdiki evlerimizde korkuyla yatıyoruz. Her an üstümüze yıkılabileceğini düşüne düşüne çıldıracağız. Bize kim sahip çıkacak. Oy peşinde koşarken her şeyi vaad ettiler, seçimler bitince neden bizle ilgilenmiyorlar.

Sosyal konut yapıyorlar, onları da polislere veriyorlar. Bizden düşkün olan varmı? Ölmemizi mi bekliyorlar"

19 Mayıs Mahallesi muhtarı ise heyelan bölgesine devlet eli uzanmasını beklerken, bu gidişle pek çok kişinin hayatını kaybedeceğini belirterek şunları söyledi: "Sosyal Meskenler Müdürlüğü ile Afet İşleri Müdürlüğü'nü niye bir araya getirip, bunca evsiz halka ev yaptırmıyor hükümetler. Bu o kadar zor işmidir. Halkın sokakta ölmesini mi istiyorlar. Ölmesini istiyorlarsa bomba atsınlar toptan öldürsünler. Hem onlar, hem biz kurtuluruz."

Evleri çöken halk soruyor: "Ölmemizi mi bekliyorlar?"

1977 senesinden beri her gün bir evin yıkıldığı 19 Mayıs Mahallesi'nde, yeni kaymalar ve yıkılmalar başlayınca halk, her an evlerinin başlarına yıkılacağı endişesi içinde.

İSTANBUL HALK EKMEK FABRİKASINDA 13 İSCİNİN SÖZLESMESİ ASKIYA ALINDI

HABER MERKEZİ

İşçilerin direnişlerine son vermelerinden sonra bakım ve onarım gerekçesi ile bir süre üretimine ara verilen İstanbul Halk Ekmek fabrikası üretimine yeniden başladı. Bu arada aralarında işyeri temsilcilerinin de bulunduğu 13 işçinin iş akidlerinin askıya alındığı öğrenildi.

Ekmek fabrikası Genel Müdürü Sencer Karacalıoğlu'nun verdiği bilgiye göre, yeniden üretime başlayan fabrikada ilk aşamada 110 bin ekmek üretilecek.

Karacalıoğlu, direnişle ilgili olarak, 'birinci derecede suçlu görülen 13 işçiye işbaşı yaptırılmadığını' belirterek, "13 işçinin işakidleri askıya alınmıştır, bu kişiler disiplin komitesine sevk edileceklerdir."dedi.

Çankırı'da dört sağlık emekçisi aynı anda iki ayrı yere sürüldü

YURT HEBERLERİ SERVİSİ

Çankırı'da Tüs–Der üyesi 24 Sağlık personeli, eş ve çocuk durumlarına bakılmaksızın çeşidi illere sürüldü. Gerekçesiz olarak, "ihtiyaca binaen" sürülen personelden dördü hakkında aynı anda iki ayrı yere atama kararı çıktığı öğrenildi.

24 Tüs–Der üyesinden hemşire Nigar Akman'ın Kastamonu ve Erzincan'a, sağlık memuru Hasan Duman'ın Elazığ ve Zonguldak'a, eczacı Lale Nazlıoğlu'nun Antalya ve Artvin'e, şoför Hüseyin Erdal'ın ise Ankara ve Kars'a aynı anda atandığı öğrenildi. Bu durum, "AP ve MHP çevrelerince hazırlanan iki ayrı listeye göre sürgün kararlarının alınmasından doğan bir karışıklık" olarak yorumlandı.

6 yıllık antrenör alındı, yerine MHP'li öğrencisi getirildi

Adapazarı'nda taekwando ve judo spor dalları antrenörü Mehmet Büyükacaroğlu'nun Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğünce görevinden alınması ve yerine siyah kuşak şartı ve antrenörlük belgesi aranmadan Büyükacaroğlu'nun öğrencisi olan MHP yanlısı Serhat Rahvan'ın atanması bu sporu yapanlar arasında tepkiyle karşılandı.

Balıkesir'de bir müdür sürüldü, dört öğretmen açığa alındı

Balıkesir Cumhuriyet Lisesi Müdürü ve bir öğretmen sürüldü. Aynı okuldan dört öğretmen açığa alındı.

Cumhuriyet Lisesi Müdürü Sami Savkan, yıllardır müdürlük yaptığı okuldan alınıp müzik öğretmeni olarak il dışına, aynı okulun öğretmenlerinden Gönül Ağabeyoğlu da, önce bir köy ortaokuluna, daha sonra Tokat'a sürüldü.

Cumhuriyet Lisesi'nin üç müdür muavini ve edebiyat öğretmeni Türkan Mersinoğulları da Milli Eğitim Müdürü'nün emri ile açığa alındı. Türkan Mersinoğulları başarılı öğretmenliğinin yanı sıra, bir folklor uzmanıdır. Okulu katıldığı her yarışmada derece aldı. Bu nedenle defalarca teşekkür ve takdir yazıları alan Mersinoğulları daha önceki yıllarda da birkaç kez kıyıma uğramış, her seferinde Danıştay'dan yürütmeyi durdurma kararı almıştı.

Açığa alınma yazıları öğretmenlere, polis gözetiminde, kapalı zarf içinde verildi ve bir daha okula gelmemeleri istendi. Öğretmenler; Milli Eğitim Bakanlığı ve Balıkesir Milli Eğitim Müdürü'nün bu keyfi işlemlerine karşı yasal yollara sonuna dek deneyerek,bu haksız uygulamalara direneceklerini belirttiler

Bitlis Valisi 3 öğretmenin isine son verdi

Bitlis Valisi bildiri dağıttıklarını öne sürdüğü 3 öğretmeni görevden aldı.

Edinilen bilgiye göre Tatvan Lisesi öğretmenlerinden Sedat Çalışmış ile, İlkokul öğretmenlerinden Şaban Gülbay ve Ahmet Nihat Aydemir televizyon izlemek üzere kahveye giderken sokaktan kendilerine verilen bildirilerle polis ve bekçiler tarafından yakalandılar.

Emniyete götürülen öğretmenler, ertesi gün savcılıkça suçsuz bulunarak serbest bırakıldılar. Ancak bir gün sonra herhangi bir gerekçe gösterilmeden Bitlis Valiliği'nce görevlerinden alındılar.

Gönen Öğretmen Lisesinden 10 öğretmen sürüldü

Gönen Yatılı Öğretmen Lisesi'nden 10 öğretmenin "görülen lüzum üzerine" denilerek Yalvaç, Şarkikaraağaç, Sütçüler ilçelerine bağlı köylere sürüldükleri bildirildi.

Sürülen öğretmenlerden bazılarının eşlerinin Gönen'de öğretmen oldukları ve sürgün kararları geldiği halde kendilerine yolluklarının ödenmediği belirtildi.

Öte yandan Isparta içindeki çeşitli okullarda görevli 70 öğretmenin daha sürgün emirlerinin çıktığı, bir bölümüne söz konusu emirlerin tebliğ edildiği öğrenildi.

Gönen Yatılı Öğretmen Lisesi'nden sürülen öğretmenlerin adları şöyle:

Haydar Aksu, Veysel Kurşun, Hasan Hüseyin Yılmaz, Hamid Nayir, Adil Akkaya, Hamid Filizer, Avni Maviş, Yaşar Çetinkaya, Meral Annaç, Süleyman Esen.

TMMOB kıyım ve sürgünleri protesto etti

TMMOB Kimya Mühendisleri Odası Bölge Temsilciliği, Makina Mühendisleri Odası Adana Şubesi ve Elektrik Mühendisleri Odası Adana İl Temsilciliği Adana Çimento fabrikasında çalışan 11 mühendis 2 tekniker ve 10'dan fazla işçinin işten atılmalarını kınadılar.

Yapılan ortak açıklamada AP azınlık hükümetinin kurulmasıyla birlikte sürgün ve baskıların giderek yoğunlaştığı belirtildi ve "memurun öğretmenin ve teknik elemannın aldığı ücret gülünç miktardadır. Bu yetmiyormuş gibi birde ilden ile sürülüyor, dahası işlerine son veriliyor" dediler.

Basın açıklamasından üretim düşüklüğünü işçilere ve diğer çalışanlara yükleme suçlamalarının iflas ettiğini belirten örgütler, faşist militanların işyerlerine yerleştirildiğini kaydettiler.

Kavseri Cezaevi gardiyanları:

"Ek ücretlerimiz ve sendikal haklarımız yeniden verilsin"

KAYSERİ (DEMOKRAT)

Kayseri Cezaevinde çalışmakta olan 70'e yakın gardiyan, 8 saat çalışmaları gerekirken 12 saat çalıştırıldıklarını ancak 4 saatlik ek ücretlerinin ödenmediğini belirterek sendikal haklarının yeniden verilmeşini istediler.

Hiç bir yasal haklarını kulanamadıklarını öne süren gardiyanlar, yasal haklarının verilmesinin Adalet Bakanlığı'nın insafına kaldığını belirterek, şöyle dediler:

"Günde 12 saat çalışıyoruz ve elimize ayda 7 bin lira geçiyor. Hiç bir yasal hakkımızı alamadığımız gibi sosyal güvencemiz de yok. 4 saatlik fazla mesai ücretimiz verilmiyor. Memurlara tanınan haftada iki günlük izin ise bize tanınmıyor. Bunun yanısıra dini ve milli bayram izinlerimiz de kullandırılmıyor. Evvelden TÜM–DER üyesi idik. Şu anda sendikal haklarımız da elimizden alındı. Hiç bir sendikaya üye olamadığımız gibi, sendika kurmamız da yasak. Bizim tüm sorunlarımız Adalet Bakanlığı'nın insafına kalmış."

Bursa Kent-Koop 2.Genel Kurulu sonuçlandı

"Köy-Koop, yoksul köylüyü örgütleyemedi"

BURSA (DEMOKRAT)

Bursa ve çevresindeki 10 tüketim kooperatifini kapsamına alan Kent–Koop 2. Genel Kurulu yapıldı. Kurulda geçmiş çalışma dönemi tartışılırken, üyeler kapitalist sistemin işleyişini de eleştirdiler.

2500 ailenin yararlandığı Bursa Kent–Koop Genel Kurulu'nda Köy–Koop'un eleştirisi de yapılarak, Köy-Koop'un orta köylülükten koparak yoksul ve topraksız köylüyü örgütleyemediği ve düzenin bir parçası olduğu savunuldu.

Üretim kooperatiflerinin 1,5 milyon aileyi teşkilatlamasına karşın, tüketim kooperatiflerinin ancak 200 bin aileyi teşkilatlayabildiği de vurgulanan kurulda, "Tüketim Kooperatifçiliği alanında var olan geniş boşluk doldurulmalıdır" denildi.

Seçimle oluşturulan yeni yönetim kuruluna Çarşamba Kooperatifinden Zafer Çağlar, Atıcılar Kooperatifinden Tayfur Saru, Ertuğrul Kooperatifinden Cuma Doğan, Tıp. Kooperatifinden Bülent Karagöz, Kestel Kooperatifinden Hüseyin Korkmaz girdiler.

HALİT NARİN'İN İDDİA ETTİĞİ GİBİ 28 BİN LİRA DEĞİL, 3200 LİRA ALIYORLAR

Yıldız işçileri: "Bugün de ilk gün kadar inançlı ve kararlıyız."

HANDAN TURANLI

SUHA ŞERBETÇİOĞLU

DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası'na üye Yıldız Fabrikası ve Mısırlı Uludağ Boyahanesi işçileri "grevlerimizin 2. ayında ilk gün kadar kararlı ve inançlıyız" dediler.

Bir süre önce Tekstil Sendikası ile İşverenler Sendikası arasında başlayan toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine greve çıkan işçiler, seslerini kamu oyuna duyuramamaktan şikayet ediyorlar. Grevlerinin tamamen ekonomik nedenlere dayandığını belirten işçiler, "Halit Narin, İşverenler sendikası sözcüleri TRT'ye her gün demeçler vererek grevlerimizin ideolojik olduğunu, bir işçinin 28 bin lira aylık alırken yaptığı grevin ekonomik nedenlere dayandığını savunması inandırıcı olamaz. Oysa bordrolarımız ne kadar ücret aldığımızın kanıtıdır. Bu gün bizim işyerlerinizde alınan ücret 3500 lirayı hiç bir zaman geçmez, 15 yıllık işçi de 6 aylık işçi de burda aynı parayı alır." şeklinde konuştular.

Yıldız fabrikasında grevle ilgili görüşünü aldığımız grev komitesinde görevli bir işçi şunlar söyledi:

"Ben 12 yıldır burada çalışıyorum. Elime geçen ücret 3200 liradır. Ben işe girdiğimde burası ufak bir atölyeydi. İçinde on tane makine ya vardı, ya yoktu. Şimdi gördüğünüz gibi koca bir fabrika. O zamanda asgari ücretle çalışıyordum şimdi de. Ama artık paranın alım gücü kalmadı aldığımızı yettiremiyoruz. Bunun yanında birçok güçlüklerimiz de var. Örneğin, burada çalışan işçilerin çoğu bayan arkadaş, hepimizin çocukları var ama onların bakılabileceği bir kreşimiz bile yok. Viziteye çıktığımızda doktora, izin vermemesi için talimat veriliyor.. Sanırım, artık grevlerimizin neden olduğu açık açık ortaya çıkıyor değil mi?"

Devrimci arkadaşımız Erdoğan Albay emekçi halkın faşizme ve emperyalizme karşı mücadelesinde 5.5.1978 günü faşistlerce katledildi.

Anısı yaşıyor.

Erdoğan ALBAY

ŞEREFLİKOÇHİSARLI DEVRİMCİ ARKADAŞLARI

(Demokrat: 1681)

Grevdeki Yıldız İşçileri: "Halit Narin sürekli 28 bin liradan söz ediyor, biz 28 binden vazgeçtik o bu paranın 8 binini versin, 20 bin onun olsun!"

Uludağ işçileri: "Biz bu parayla nasıl yaşarız?"

Greve çıkış nedenlerinin Yıldız'daki işçilerden farklı olmadığına değinen Tekstil üyesi Mısırlı Uludağ Boyahanesi işçileri, "Halit Narin sürekli 28 bin liradan söz ediyor, biz 28 bin liradan vazgeçtik, o bu paranın 8 bin lirasını bize versin geri kalan 20 bin lira yine onun olsun" diyorlar.

Arkadaşları adına konuşan bir işçi, ekonomik ve demokratik haklarını almak için greve gittiklerini belirterek, "arkadaşlarımızın tümü 3200–3500 lira ücret alıyor, hepimiz ev geçindiriyoruz, çoluk-çocuk bakıyoruz ve hepimiz kira ödüyoruz. Ev sahipleri daha toplu sözleşmeye oturur oturmaz hemen zam istediler, sonra çeşitli yayın organlarında sürekli dengeli beslenmeden söz ediliyor, bizler bu parayla nasıl beslenelim, çocuklarımızın masraflarını nasıl karşılıyalım, bırakın beslenmeyi dört-beş nüfus nasıl aç kalmadan yaşıyalım?" diye belirtti düşüncelerini.

Çukobirlik'ten atılan işçilere tazminatları ödenmiyor

ADANA (DEMOKRAT)

Çukobirlik'te işlerine son verilen 826 işçiden çoğuna bugüne kadar tazminatlarının ödenmediği bildirildi. İşlerine son verilen işçilerin yerine bu arada yüksek maaşla MHP'lilerin doldurulduğu öne sürüldü.

Çukobirlik Genel Müdürlüğü'nce işlerine tazminatsız son verilen işçilerden bir grup gazetemize yaptıkları açıklamada, 5'er kişilik gruplar halinde işten atıldıklarını, işten atmaların aralıksız sürdürüldüğünü belirterek, "Yasa ve toplu sözleşmelerden doğan tazminatlarımız tüm uğraşımıza rağmen verilmiyor" şeklinde konuştular.

KISA KISA

● Niğde'nin Bağlıkaya Köyü'nde Nedime Tiryaki adındaki kadının kuduzdan ölmesi nedeniyle köy karantina altına alındı.

Aksaray Kaymakamı Güner Orbay Bağlıkaya Köyü'nden bir süre önce köpek ısırması sonucu kudurarak Ankara'da ölen Nedime Tiryaki'nin ölümünden hemen sonra gerekli tedbirlerin alındığını, şu anda herhangi bir tehlikenin söz konusu olmadığını söyemiştir.

● Diyarbakır'da yaklaşık 15 bin kişinin yaşadığı Şehitlik ve Sarıkız semtlerine içme suyu taşıyan şebekeye, kanalizasyon suyunun karıştığı saptandı.

Sarıkız ve şehitlik semtlerine ait içme suyu şebekesine kanalizasyon sularının karıştığını doğrulayan Diyarbakır İl Sağlık Müdürlüğü yetkilileri iki semtin içme suyu şebekesinin yenilenmesi ve açıkta akan lağım sularının ıslah edilmesi gerektiğini, ayrıca bu iki semtte oturan yurttaşların içme sularını mutlaka kaynatarak içmeleri gerektiğini söylediler.

● Kayseri'de Türkiye Zirai Donatım Kurumu'nca çiftçilere dağıtılmakta olan kükürt ve göztaşına yapılan zamlar bağ sahibi çiftçileri zor durumda bırakırken, Kayseri Türkiye Zirai Donatım Kurumu'ndan bir yetkili, "insan sağlığını hiçe sayanların, bitki sağlığını düşünmemeleri doğaldır. Zirai mücadele ilaçlarına yapılan büyük ölçekli zamlardan sonra bu ilaçların tüketimi tamamen durmuştur." dedi.

Bu arada, resmi fiyatı 50 lira olan göztaşının piyasada 150 liradan satıldığı bildirildi.

CHP Adana İl Başkanı Ahmet Albay törenle toprağa verildi

Kars'ta devrimci bir işçi öldürüldü

HABER MERKEZİ

Kars ve Ankara'da iki devrimci faşistlerin silahlı saldırısı sonucu öldürüldü. Tedavi edildiği hastanede kurtarılamıyarak ölen CHP Adana İl Başkanı Ahmet Albay yapılan törenden sonra toprağa verildi. Hakkari'de Sağlık Ocağında doktor ve ilaç bulunmamasını protesto eden halk gösteri yaptı. Hacıbektaş'ta İlk Öğretim Müdürü'nün sürülmesini protesto eden ilkokul öğrencileri okullarına gitmedi. Menemen'de 10 kişinin güvenlik kuvvetleri tarafından gözaltına alındığı bildirildi.

Demokrat Haber Merkezi'ne ulaşan bilgilere göre olaylar şöyle gelişti.

KARS'TA DEVRİMCİ BİR İŞÇİ ÖLDÜRÜLDÜ

Kars Deneme Üretim Çiftliği'nde çalışan Ümran Kaya adında bir işçi işyerinden evine gitmek üzere bindiği arabada kimlikleri belirlenemeyen kişilerin silahlı saldırısına uğradı. Olay yerinde ölen Ümran Kaya'nın 45 yaşında Devrimci Toprak-İş üyesi olduğu ve olayla ilgili soruşturmaya başlandığı öğrenildi.

CHP'Lİ BİR KİŞİYE AİT İŞYERİ FAŞİSTLERCE YAKILDI

Faik Topçu adında CHP'li bir kişiye ait olan Kafkas Un Fabrikası faşistlerce yakıldı. Olayda can kaybı olmadığı ancak 50 milyon lira değerinde hasar meydana geldiği öğrenildi.

ALBAY'IN CENAZESİ ADANA'DA TÖRENLE KALDIRILDI

Faşistler tarafından yaralandıktan sonra, tedavi gördüğü Ankara Hacettepe Hastanesinde ölen CHP Adana İl Başkanı Ahmet Albay, önceki gün törenle toprağa verildi. Törene 10 bine yakın yurttaş katıldı.

Kalabalık bir halk topluluğu tarafından evinden alınan Albay'ın cenazesi Atatürk Caddesi Belediye ve çevre yolundan mezarlığa götürüldü. Törende Adana Belediye Başkanı, CHP milletvekilleri, çeşitli il ve ilçelerin parti yöneticileride hazır bulundu.

Yürüyüş boyunca slogan söyleyen halka güvenlik görevlilerinin engel olmaya çalıştığı ileri sürüldü. Mezarlıktan dönüşte Ömer Yalçın Dilışık adlı gencin güvenlik görevlileri tarafından götürüldüğü ve gözaltına alındığı bildirildi.

ANKARA'DA BİR DEVRİMCİ ÖLDÜRÜLDÜ

Dün akşam saat 21 sıralarında Yıldızevler Mahallesinde faşistlerin silahlı saldırısına uğrayan 30 yaşındaki devrimci Lütfi Özgün'ün öldüğü bildirildi, faşistlerin olaydan sonra kaçtıkları öğrenildi. Olayla ilgili soruşturmanın sürdürüldüğü bildirildi.

Karşıyaka Güzelkaya Mahallesinde Seyfettin Yıldız adında bir genç evinde bulunduğu bir sırada kimlikleri belirlenemeyen kişilerin açtığı ateş sonucu öldü.

Yetkililer olayla ilgili soruşturmaya başlandığını açıkladılar.

Vakıflar Bankası Ankara şubesi soygununa katıldıkları iddiası ile tutuklu olarak yargılanan Ankara Dev-Genç eski Başkanı Tevfik Doğan Toker ve arkadaşlarının duruşmasına devam edildi.

Ankara Sıkıyönetim 1. no'lu Askeri Mahkemesinde dün devam edilen duruşmada Mahkeme Heyeti Sanık Tevfik Doğan Toker'in avukatı tarafından daha önce soruşturmanın genişletilmesine ilişkin dilekçenin değişen mahkeme kurulunca yeniden incelenerek daha önceki kurulca reddedilmiş olan istemleri ile öne sürülen gerekçelerin yeniden incelenip bu işlemler hakkında karar verilmesi gerekçesiyle duruşmayı 10 Haziran tarihine erteledi.

Hacettepe Üniversitesi Fen Mühendislik İdari ve Sosyal Bilimler öğrenci dernekleri dün basına ortak açıklama yaptılar. Açıklamada 30 Nisan günü gözaltına alınan 100'e yakın öğrencinin serbest bırakılması istendi.

Ticaret Bakanlığı'nda çalışan iki memurun geçtiğimiz cuma günü öğle tatilinde bakanlığın alt katında bulunan kooperatife indikleri, kooperatifin açılmasını beklerken de ikisi bakanlıkta çalışan 6 kişinin saldırısına uğradıkları bildirildi.

Saldırı esnasında bakanlık koruma polislerinin ikisinin olay yerine geldiği ve saldırıya uğrayan 2 memuru orta müracatta bulunan bekçilerin kaldığı bir odaya götürerek sorguladıkları ileri sürüldü.

Daha sonra Çankaya Karakolu'na sevkedilen 2 memur, serbest bırakıldılar.

SEYYAR SATICILIK YAPAN 65 YAŞINDAKİ DEDEYİ GÖZALTINA ALDILAR

Adana Narlıca Mahallesinde seyyar tablacılık yapan bir kişi Eski İstasyon Polis Karakolunda gözaltına alındı.

Süleyman Demirkazık adında seyyar tablacılık yapan dedenin eşi Rabia Demirkazık konuyla ilgili olarak şunları söyledi:

"Kocama eski İstasyon Karakolundan bir tebligat geldi. Kocam da nedir diye gittiğinde, gözaltına aldılar. Neden gözaltına aldıklarını bilmiyorum. Kocamı görmek için iki defa karakola gittiğim halde, göstermediler.

Ben tarım işçisiyim, kocam da bir tabla ile çekirdek satar. 3 günden beri gözaltında, ben de bu nedenle çapaya gidemiyorum."

İLAÇSIZ DOKTORSUZ SAĞLIK OCAĞI" PROTESTO EDİLDİ

Bir süre önce Hakkari'nin Uludere ilçesinde ev yapmak istediği arazideki kayaları dinamitle parçalamak isterken ağır yaralanan bir lise son sınıf öğrencisi sağlık ocağında ilaç ve doktor bulunmaması nedeniyle Diyarbakır Tıp Fakültesi'ne gönderildi.

Bu arada sağlık ocağında ilaç ve doktor bulunmamasını protesto eden halk bir gösteri yaparak "İlaçsız, doktorsuz sağlık ocağı istemiyoruz" şeklinde sloganlar söyledi.

Öte yandan Uludere ilçesinde yaptıkları aramada evinde "Yakın Çağlar Tarihi" adlı bir kitap bulunduğu öne sürülerek Belediye Başkanı'nın yeğeni gözaltına alındı. Aramalar sırasında Uludere Lisesi Müdürü ve Dağlıca köyü öğretmeninin de gözaltına alındığı öğrenildi.

Gözaltına alınanların yakınları tüm girişimlerine rağmen yakınlarından hiç bir haber alamadıklarını ve kendileriyle görüşme olanağının sağlanmadığını iddia ettiler.

SAKARYA'DA AP'Lİ BELEDİYE BAŞKANI BİR TÜCCAR TARAFINDAN VURULDU

Sakarya'nın Taraklı kasabasının AP'li Belediye Başkanı Nuri Karaoğlu siyasi tartışmaya girdiği bir tüccar tarafından vurularak ağır yaralandı. Belediye Başkanı Karaoğlu Devlet Hastanesinde tedavi altına alınırken tüccar Selahattin Koccagız'da aranmaya başlandı.

HACIBEKTAŞ'TA İLKOKUL ÖĞRENCİLERİ OKULA GİTMEDİ

Nevşehir'e bağlı Hacıbektaş'ta İlköğretim Müdürü Ali Demirci'nin sürgün edilmesini protesto eden ilçe halkı Kurtuluş ve Lise İlkokullarında okuyan çocuklarını okula göndermedi. Çocuklarını iki gün okula göndermeyen veliler ayrıca sürgünün durdurulması için kaymakamlığa toplu dilekçe verdiler.

Bu arada valiliğin sürgün kararını uygulamakta zorluk çekmesi üzerine aynı zamanda TÖB-DER Şube Yöneticisi olan Ali Demirci'nin geçici bir görevle Nevşehir'in Çat köyüne atandığı öğrenildi.

MENEMEN'DE 10 KİŞİ GÖZALTINA ALINDI

30 Nisan ve 1 Mayıs günleri bazı ev ve kahvelerde yapılan aramalarda biri öğretmen 10 kişi gözaltına alındı. Bir süre önce "Nazım Hikmet'in bir kitabının bulunduğu gerekçesiyle gözaltına alınan Halkevi Başkanı Metin Kızıldağ'ın mahkemeye çıkarılmadığı öğrenildi.

KAYMAKAM CHP'Lİ BELEDİYE BAŞKANINI YARALADI

Önceki gün Çankırı'nın Ovacık ilçesinde, Kaymakamın CHP'li belediye başkanını ve belediye katibini tabanca ile yaraladığının duyulmasından sonra kaymakam ve savcının Ovacık halkı tarafından dövüldüğü bildirildi. Ellerinden yaralanan Belediye Başkanı Orhan Kaya ve Belediye Katibi Hüseyin Kıvanç kendilerini Kaymakam Osman Nuri Eyölge'nin yaraladığını iddia ettiler. Olaya Karabük Cumhuriyet Savcılığı'nın el koyduğu ve Çankırı Valisi'nin de olay yerine gittiği öğrenildi.

SAMSUN'DA YARALANAN DEVRİMCİ ÖLDÜ

15 gün önce yaralanan devrimci Adem Tok önceki gün tedavi edilmekte olduğu hastanede öldü. Adem Tok'un cenazesi için halkın da katıldığı bir tören yapılmak istendiği ancak, güvenlik kuvvetlerinin ölen devrimci gencin cenazesini kaçırdıkları bildirildi. Cenaze töreni için toplanmış bulunan topluluğun da daha sonra güvenlik kuvvetlerince dağıtıldığı öğrenildi.

POLİS BÖLGESİNDEKİ ARAMALAR

İçişleri Bakanlığı 18 Nisan 2Mayıs 1980 günleri arasında yapılan arama ve operasyonlarda gözaltına alınan 2351 kişiden 95'inin tutuklandığını açıkladı.

Bakanlığın verdiği bilgiye göre tutuklananların illere göre dağılımı şöyle:

Antalya'da Kurtuluş'tan 3 kişi, Balıkesir'de Halkın Kurtuluşundan 4 kişi, Bursa'da Devrimci Sol'dan 3 kişi, Bolu'da Devrimci Sol'dan 4 kişi, İstanbul'da Devrimci Sol'dan 1 kişi, Devrimci Kurtuluş'tan 3 Kişi, Devrimci Halkın Birliği'nden 1 kişi, İzmir'de Halkın Kurtuluşun'dan 3, Devrimci Sol'dan 1, Devrimci Yol'dan 3, Kasabalılar'dan 1 kişi Kastamonu'da Devrimci Yol'dan 2 kişi, Kayseri'de Acilcilerden 1 Kişi, Kocaeli'de Devrimci Sol'dan 3, Halkın Kurtuluşu'ndan 2 kişi, Malatya'da Devrimci Sol'dan 4 kişi, Manisa'da Devrimci Kurtuluş'tan 32 kişi, Samsun'da Kurtuluş'tan 1 kişi, Sinop'ta Devrimci Yol'dan 1 kişi, Sivas'ta Devrimci Yol'dan 1 kişi, Tekirdağ'da Halkın Kurtuluşu'ndan 9 kişi, Gaziantep'te TDKP'den 2 kişi.

NAZİLLİ'DE BİR KİŞİ GÖZALTINA ALINDI

Önceki gün kurşuna dizilen iki devrimcinin katil zanlısı olarak bir kişi gözaltına alındı. Yetkililer soruşturmanın sürdürüldüğünü bu nedenle gözaltına alınan kişinin kimliğinin açıklanmayacağını belirttiler.

DİYARBAKIR'DA BİR POLİS YARALANDI

Diyarbakır'ın Fatihpaşa semtinde bir karakol polisi kimlikleri saptanamayan kişilerin açtığı ateş sonucu yaralandı. Yaralı Turan Akbudak Diyarbakır Tıp Fakültesine kaldırıldı. Ameliyat edilen Akbulak'ın sağlık durumunun iyiye gittiği bildirildi.

Öte yandan olayın olduğu saatlerde aynı sokaktan geçmekte olan bir taksiye açılan ateş sonucu Piroz Demir adında bir kadın yaralandı. Piroz Demir'in aralarında kan davası bulunan bir kişi tarafından vurulduğu öne sürüldü.

Yetkililer her iki olayla ilgili soruşturmanın sürdürüldüğünü bildirdiler.

İSTANBUL'DA HALK SAHİL YOLUNU TRAFİĞE KAPADI

Sahil yolunda 5 yaşındaki İlknur Arıkan'ın Kamacı Restoran önünde yaralandığı bildirildi. Bu olayı protesto için halk olay yerinde toplanarak "üst geçit istiyoruz, trafik cinayetlerine son" gibi sloganlar söyleyerek bir süre yolu trafiğe kapadıkları bildirildi. Bu duruma güvenlik Kuvvetleri müdahale ederek 3 kişinin göz altına alındığını açıkladı.

KARABÜK'TE FAŞİSTLER BİR DERNEĞİ KURŞUNLADI

Zonguldak Karabük'te Sanat Okulu Mezunları Derneği (SON DER) faşistlerce halkın gözü önünde kurşunlandı. Saldırganların güvenlik görevlilerinin ve halkın gözleri önünde kaçtıkları belirtildi. Can kaybının olmadığı olaydan sonra güvenlik görevlilerinin kurşunlanan derneği basarak içerde bulunan 9 kişiyi gözaltına aldığı öne sürüldü.

KAYSERİ CEZAEVİNDE 1 MAYIS'TA GÖSTERİ YAPILDI

1 Mayıs'ta Kayseri Cezaevinde tutuklu ve hükümlüler 4 saat süre ile gösteri yaptılar. Gösteriler sırasında marşlar türküler söylendiği, halk oyunları oynandığı bildirildi. Sol görüşlü tutuklu ve hükümlülerin ortaklaşa düzenledikleri gösteri sırasında "1 Mayıs bahar bayramı değil, işçi bayramıdır", "77'nin hesabı sorulacak" sloganları söylendi. Cezaevi yöneticilerinin müdahalelerine karşın, yapılan gösteriye siyasi mahkumlarındışında ki tutuklu hükümlülerinde katıldığı gözlendi.

Kars'ın Göle ilçesinde faşistlerce öldürülen S. Erdem Çelik'in cenazesi 1500 kişilik kalabalık bir topluluk tarafından kaldırıldı. Cenaze için izin verilmemesine karşın yürüyüş yapan halk topluluğu "Kahrolsun faşizm", "Tek yol devrim" sloganlarını söylediler.

KİLİMLİ HALKI BOZUK YOLLARIN BİRAN ÖNCE YAPILMASINI İSTEDİ

KİLİMLİ-ZONGULDAK (DEMOKRAT)

Kilimli ilçesini Zonguldak'a ve çevre kasabalara bağlayan yolların yıllardır bozuk olduğu ve halkın kazalardan ötürü her an ölümle burun buruna geldiği bildirildi.

Kilimli ve Zonguldak Belediyelerinin bozuk yolların yapımıyla ilgilenmediğini belirten yurttaşlar, "yola çıkarken canımızı şoförlere emanet ediyoruz" şeklinde konuştular.

Bu arada bozuk yollarla ilgili olarak konuştuğumuz Kilimli Belediyesi şoförleri, bir otobüsün 10 milyon lira dolayında olduğunu, bu paraların halktan tahsil edildiğini, yolların bozuk olması nedeniyle sık sık makasların kırıldığını belirterek her ay tamir için on binlerce lira ödendiğini söylediler.

"Halkımızın can güvenliği bizim elimizde". diyen Kilimli Belediyesi otobüs şoförleri, Kilimli-Zonguldak arasında bulunan Bağlık tepesindeki yol kenarında yeni açılan inşaat sahasının da kendilerine korkulu anlar yaşattığını sözlerine eklediler.

Osmaniye'de İlkokul Öğretmenleri Sandığı seçimlerini ilerici, devrimciler kazandı

ADANA (DEMOKRAT)

Osmaniye'de yapılan İlkokul Öğretmenleri Sağlık Sosyal Yardım Sandığı seçimlerini ilerici devrimci öğretmenlerin listesi kazandı. İlköğretmen Müdürlüğünce desteklenen AP'li ve MHP'li öğretmenlerin ortak listesi ise 288 oy aldı.

Her dört yılda bir yapılan seçimlere iki listeyle gidildi. İlçede sandığa üye 709 öğretmenden 654'ünün katıldığı seçimlerde devrimci-demokrat öğretmenlerin listesi 363 oy alarak seçimleri kazanırken ÜLKÜ BİR ve ÖĞRET BİR'in ortaklaşa destekledikleri liste ise 288 oy aldı.

Büyük bir çekişme içinde geçen İlkokul Öğretmenleri Sağlık Sosyal Yardım Sandığı Başkanlığı'na Hasan Topaloğlu, üyeliklere Bekir Arık, Molla Amanvermez, temsilciliklere ise Mustafa Coşkun ve Mehmet Gökçe getirildi.

Bu arada öğretmenler üzerinde faşist baskı ve saldırıların daha da yoğunlaştığı, ilerici-devrimci öğretmenlerin sınıflarda ders anlatamaz duruma geldikleri ve tehdit edildikleri bildirildi. Faşist baskı ve saldırılar karşısında can güvenliği kalmayan ilerici devrimci öğrencilerden bazılarının tasdiknamelerini alarak okullarından ayrıldıkları belirtildi.

BİGADİÇ'TE 1 MAYIS

Balıkesir'in Bigadiç ilçesinde yapılan 1 Mayıs Mitingi'ne yaklaşık 10 bin kişi katıldı. Üç kişilik bir komitenin düzenlediği mitinge DİSK'e bağlı Yeraltı Maden—İş ve Dev—maden Sen'e üye maden işçileri, çeşitli demokratik kitle örgütleri ve Bigadiç'in çevre köylerinden gelen köylüler katıldı. Garaj önünde başlayan ve Hükümet Konağı'nın önündeki alanda sona eren mitingte çok sıkı güvenlik önlemleri alındı. Mitingte konuşan Yeraltı Maden—İş Sendikası'ndan Adnan Canova şunları söyledi: "1 Mayıs'ı kutlamaya hazırlandığımız şu ortamda patronlar tam bir panik ve telaş içinde saldırıyor. İçine düştükleri ekonomik ve politik çıkmazın yükünün biz emekçilere yüklemek istiyorlar. Buna izin vermeyeceğiz"

İÇEL'DE 1 MAYIS

DİSK'in İçel'de düzenlediği 1 Mayıs Mitingi'ne başta DİSK'e bağlı sendikalar, olmak üzere çok sayıda demokratik kitle örgütü katıldı. Kentin Cumhuriyet Alanına toplanan binlerce insan, üzerinde 1 Mayıs'la ilgili yazılar bulunan pankartlar taşıdı ve sloganlar söyledi. Cumhuriyet Alanının hemen arkasında yer alan Kültür Bakanlığı İl Şubesi'nin önüne büyükçe bir bayrak asılırken, ön planda yer alan konuşmacı kürsüsüne, "İşçiler Birleşin" pankartı çekildi. Mitingin tek konuşmacısı DİSK Başkanvekili Rıza Güven, mitingin bitiminde gözaltına alındı. Miting sırasında güvenlik görevlilerinin bazı pankartları indirttikleri öğrenildi.

POLİTİKA CİDDİ BİR İŞTİR

Müjdeler olsun ve de Allah sizden razı olsun

OTOBÜSLERE HAVALANDIRMA VE TUVALET KONACAK

Önceki gün gazetemizin Ankara bürosu çok önemli bir haber geçti. Öyle haber deyip de günlük alelade haberlerden biri sanmayın sakın. Bu öyle bildiğiniz haberlerden değil. Bambaşka bir şey. Gazetecilik deyimiyle tam "FLAŞ" haber.

TURİZM

Bakanlar Kurulu önceki günkü toplantısında turizmle ilgili bazı teklifleri benimseyerek, otobüslere havalandırma tesisatı ve tuvalet konulmasını kararlaştırmış.

Şimdi, siz şu işin önemine bir bakın hele. Koskoca Bakanlar Kurulu nelerle uğraşıyor, demeyin. Adamların hakkını verin. Bu günlerde bundan daha "MÖHİM" bir işi olabilir mi Bakanlar Kurulumuzun. Öyle ya adam kalkmış ta bilmem nerelerden ülkemizi görmeye gelmiş. "Anarşi" dememiş "Terör" dememiş, asker dememiş polis dememiş, yılmamış gelmiş. Ülkemizin güzelliklerini, camilerini müzelerini gezip görecek bilgisi görgüsü artacak. Sonra dünyanın da dolarını bırakacak. İnsan kaz gelecek yerden tavuk esirger mi? Adamlar ya yolda gelirken sıkışırsa olmayacak iş mi? Herkesin başına gelebilir. Ne yapacak o zaman hemen şehirlerarası otobüsün helasına gidecek, işini görecek ve derin bir ohh çektikten sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin Sayın Bakanlarına dua edecek.

Hey Allah sizden razı olsun, Allah tuttuğunuzu altın etsin. Sayın bakanlarımız. Böylece Türkiye'nin turizm işini de halletmiş oldunuz. Gerisi sırada bekleyen öteki önemli işlerin başına...

TURİZM BAKANLIĞI ÜLKEMİZE GELECEK TURİSTLERE "İYİ MUAMELE" EDİLMESİNİ TRT ARACILIĞI İLE HALKIMIZDAN RİCA EDİYOR'

Ülkemize güzel bir tatil geçirmek için gelen turistlere geleneksel konukseverliğimizi gösterelim. Onları rahatsız edecek davranışlardan kaçınalım. Her türlü alış verişlerinde dürüst olalım.

Turist temiz ve dürüst kişilerin yaşadığı yerleri tercih eder. Çevremizi temiz tutalım.

Unutmayalım ki turist ülkemize döviz, döviz de refah getirir."

YAZISIZ VE DE YORUMSUZ

ÇİVİLEME — İşte demokrasi

Daha karanlık bir sistem getirmek için Anayasa değişikliği isteniyormuş.

Şu bizim düzen partileri çok tuhaf doğrusu

Biri gelir akgünlere der. O gider. diğeri gelir. Karanlık günleri getirmeye uğraşır.

Akla-kara içinde bocalayıp durur zavallı ülkemiz.

İşte bunun içindir ki, şu üzerine tir tir titrediğimiz cici demokrasimizin yüzünü hep kara çıkarttık. Hiç yüz akıyla göremedik gitti...

BULMACA

SOLDAN SAĞA

1 Eski bir duvarcı loncasından gelişmiş olduğu sanılan, gizli olan toplantılarında önlük, pergel, gönye gibi taşçı araçlarını birer simge olarak kullanan bir dernek 2 İçe doğan şey, ilham-Düz, açık ve geniş yer 3 Atı kontrol altında tutabilmek için, ağzına takılan demir araç-Batı Almanya'nın simgesi 4 Bir işte başta gelen kimse-Bir uzunluk ölçü biriminin kısa yazılışı 5 Kır bekçisi 6 Bir Meclis ya da kurulun görüşmek için aralıksız yaptığı toplanma-Bir nota 7 Besin değeri olan bir madde 8 Bir çeşit kaba ve kalın şayak-Sürülmemiş, ot bürümüş toprak 9 Eski dilde mektup-Tersi: Başlangıcı belli olmayan zaman.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1 Büyüklük kuruntusuna uğramış kimse 2 Osmanlı saltanatının eski devirlerinde polis, memuru-Tütün rengi 3 Gümüş tel-Bir sorunu ilgilendiren düşüncelerin tümü 4 Bir sayı-Adliyece ölülerin üzerinde inceleme yapılan yer 5 Sakağı hastalığı 6 Bir nota-Açık kestane renginde olan 7 Erdemleri bakımından çok büyük-Bir bağlantı edatı 8 Bir harfin adı-Başkalarını kandırmasını ve ufak tefek oyunlarla amacına erişmesini beceren 9 Yarı anlamında bir sözcük-Tersi: Bir emir.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									■
2					■				
3				■		■		■	
4			■		■		■		
5		■							■
6							■		
7									■
8				■					
9					■				

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA

1 Yasa-Vana 2 İdreF 3 Ka-Rot-Dı 4 Akkelebek 5 Ran-Ren 6 Selanikli 7 İplaN-İn 8 Dizel 9 İlan-Rast

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1 Yaka-Sini 2 Akrep 3 Si-Kal-Da 4 Adrenalin 5 Rol-Naz 6 Veteriner 7 Af Bek-La 8 Denli 9 Amik-İnat

"Bir insanı sevmekle başlar herşey"

Ölümünün 26. yılında Sait Faik'in Burgazadalı arkadaşıOrhan Tuncer: 'Sait, insandı herşeyden önce'

Hazırlayan:
Cevdet UĞUR

Sait Faik Abasıyanık'ın tüm yaşamını geçirdiği Burgaz'dayız. Amacımız, tüm maivarlığını bağışlamış olduğu Darüşşafaka tarafından müze haline getirilen evini görmek, dostlarını tanımak.

Yüksek ağaçların ve çeşitli bitkilerin arasına sıkışmış, ahşap, tarihi bir köşk bu. Yaşlıca bir hanım açıyor kapıyı. Evin içi de dışı gibi bakımsız. Dolaşıp çıkıyoruz. Şimdi elimizde Sait Faik'i iyi tanıyan bir adalının da adresi var. Orhan Tuncer, eski mesleği bakkallığın yanısıra bir de kahvehane işletiyor şimdi. Alçakgönüllü, iyi bir insan, Sorularımızı yanıtlıyor, uzun uzun anlatıyor Sait Faik'i bize. Kesmeden dinliyoruz.

"Sait, iyi bir insandı herşeyden önce. Çocukları, hayvanları severdi. Emekçilere hayrandı. Onlar gibi yaşamaya özenirdi sürekli. Balıkçılarla dosttu. Yapıtlarına insanların, doğanın konu oluşu bu nedenledir..."

"Sait genellikle halk kesimini yazmıştı. Çünkü o, sosyalizme inanırdı. Zaten bu nedenle tek parti döneminin hışmına uğrayan kişiler arasında geçer adı. Nazım Hikmet, Sabahattin Ali, Orhan Veli onun dostları arasında idiler. Özellikle Orhan Veli, sık sık adaya gelir, kalırdı..."

"Yazılarını genellikle Hristos tepesinde, denizi seyrederek yazardı. Adada herkes onu tanır, sever Özellikle gençler, onun tüm yapıtlarını okumaktalar..."

"Bir olay hatırlıyorum 1952 seçimlerinde oy kullanmayacağını söylemiş, nedenini sorduğumda şöyle demişti bana: Uşaklığı yok edecek bir parti var mı ki ben oy vereyim..."

"Şakacıydı. Birlikte balığa çıkardık. Birgün, çok önemli bir avlan ma yeri bulduğunu ima edip, tüm adayı peşinde dolaştırmıştı saatler boyu. Sonra da oltasını bile çözmeden geri dönmüştü O, böyle yaparken, emek harcamadan geçinmek, hazıra konmak isteyenlere şaka yollu bir ders veriyordu aynı zamanda..."

"İnsanları çok iyi gözlemlerdi. Bizlerin göremediğimiz, görüp de söyleyemediğimiz yanları nı bulur çıkarır, ortaya seriverirdi. Bunların yanında esnekti de. Peyami Safa, bir yazısında ona da çamur sıçratmaya kalkmıştı. 'Bilmediği ideolojinin çığırtkanlığını yapan..." diye. Gülüp geçmişti Sait..."

Orhan Tuncer'e, müzenin bakımsızlığını hatırlatıyoruz bu arada. Kızıyor.

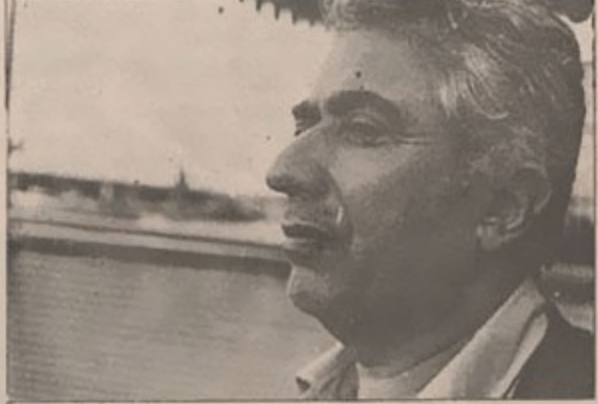
"Sait'in en önemli hatası bu bence.. O ev, Sait'in ölümünden beri boya yuzü, bakım yüzü görmedi. Oysa, bırak sanatçı değerini, bağışları bile yeterli, anısının daha düzenli yaşatılması için. Bu ilgisizlik, belli bir kafa yapısının ürünüdür bence. Kendi bakımına sığınan çocukları anarşistlikle, suçlayıp kapı önüne bırakan Darüşşafaka da bu kafa yapısının temsilcilerinden biridir bugün..."

Orhan Tuncer, Sait Faik'in yaşayan, onu seven, insanları onun sevdiği gibi seven bir dostu. Konukseverliği ve yardımı için teşekkür edip, ayrılıyoruz yanından....

11 Mayıs 1954'te yaşamını yitiren Sait Faik Abasıyanık, doğaya ve insanlara sevgiyle bakan yazmaya, üretmeye delice tutkun bir insandı.

"Söz vermiştim kendi kendime: Yazı bile yazmayacaktım. Yazı yazmak da bir hırstan başka ne idi? Burada namuslu insanlar arasında sakin, ölümü bekleyecektim; hırs, hiddet neme gerekti? Yapamadım. Koştum tütüncüye, kalem kağıt aldım. Oturdum. Adanın tenha yollarında gezerken canım sıkılırsa, küçük değnekler yontmak için cebimde taşıdığım çakımı çıkardım. Kalemi yonttum. Yonttuktan sonra tuttum öptüm. Yazmasam deli olacaktım"(Haritada Bir Nokta)

Yazarın Burgazadalı arkadaşı Orhan Tuncer.

Sait Faik'in şimdi müze olarak kullanılan evi.

12 Mart öncesi SBF baskınında kafasına yediği cop darbesinin yol açtığı beyin kanaması sonucu genç yaşta ölen sanatçı Arkadaş Z.Özger...

Ölümünün 7. yılında Z.Özger arkadaş

Arkadaş Zekai Özger, 7 yıl önce, 5 Mayıs 1973 tarihinde yaşamını yitirmişti. Edebiyat dünyasında yeni tanınmaya başladığı bir dönemde ölen ozanın o güne değin çeşitli dergilerde yer alan şiirleri, 1974 yılında Nadas Yayınevi tarafından "Şiirler" adlı kitapta biraraya getirildi.

12 Mart dönemi baskılarını, bu dönemin getirdiği acıları devrimcilerle, halkla birlikte yaşayan ve yapıtlarında yansıtan Özger, 12 Mart öncesinde SBF'ne yapılan baskınlardan birinde başına vurulan bir copun yolaçtığı beyin kanaması sonucunda öldü.

Arkadaş Z.Özger'in, yapıtları arasında en çok tanınan, bir bölümü mitinglerde, anma törenlerinde söylenen ve daha önce Yansıma Dergisi'nin Kasım 1972 sayısında yayınlanmış bir şiirini tam olarak aktarıyoruz:

Aşkla, Sana

alnını
dağ ateşiyle ısıtan
yüzünü
kanla yıkayan dostum
senin
uyurken dudağında gülümseyen bordo gül
benim kalbimi harmalayan isyan olsun
şimdi dingin gövende
uğultuyla büyüyen sessizlik
birgün benim elimde
patlamaya sabırsız mavzer olsun
başını omzuma yasla
göğsümde taşıyayım seni
gövdem gövdene can olsun

söyle bana ey
ölümün açıklayıcı pervanesi
hangi yavru tek başına yiğittir
hangi yangın bir başına söndürülür
ah! herkes susuyor
hiçkimse bilmiyor içimin yangınını
ah! herkes mi susuyor
kalbimi kalbine bağladığım dostum
ah! herkes mi susuyor
kalbi kalbimize benzeyen dostlar
bir çarmıh gibi bırakıyorken kendini dünyaya
hayatın ateş renkli kelebekleri
bir bir tutuluyorken korkunç koleksiyonlar için
ah! herkes mi susuyor
bağırsam içimdeki dehşeti
hırsım deler mi toprağı
beni
acısıyla onduran
dostumu
aşkla vurduran hayat
sana
yaşananla harlanan bağrımın sevdasına akıttım
dünyanın yeni baharına
çatlarken kadim güneş
bağrım delinirken fidanların kanıyla
anamın doğurgan karnıdır diye
sevgilimin sütlenecek göğsüdür diye
dostumun üretken gülüdür diye
sana bağlandım
sana sarıldım

beni umutsuz koma
tarihle avutma beni
çünki aşkla sınanmışım sana
sana yangınla, suyla ateşle
ölümle, yaprakla, şiirle sınanmışım
ey yaşarken kanayan acı
şimşekli gök, tufan, kan fırtınası
uçurum kıyısında hızla büyüyen ot
vapraksız bir ölümün anısı için
körpecik kuzuların derisi için
beni tarihle avutma
umutsuz koma beni

akıtsam deliren sevdamı
köpürür mü hayatı besleyen su

ey benim
yedi başlı kartalım
her başını
bir dağ başlangıcında koyanım
senin
böyle diri bir akarsu gibi kıvrılan gövdendir
bizim aşkımızı solduranların korkusu
çünki elbette bir su
kendi akacağı toprağın sertliğini bilir
ve suyun gövdesiyle yırtılınca toprak
artık ırmak mı ne denir
işte devrim
ona benzer bir akışın hızına denir
yarın ne olur bilirim ben
bahar gelir, otlar büyür
ölüm de yapraklanır
bir dağ bulur uzun uzun bakarım
bir çam ağacı gölgesi güzel kokular veren
bir damla güneş görünce
sana da gülümseyeceğim yarın

şimdi senin uzanıp yattığın otlarda
yarın yeni biryeşillik büyüyecek

Sait Faik Hişt, hişt !...

(Alemdağ'da Var Bir Yılan, Sait Faik, Varlık Yayınları, İstanbul -1957)

Yürüyordum. Yürüdükçe de açılıyordum. Evden kızgın cıkmıştım.Belki de traş bıçağına sinirlenmiştim.O lur.olur!Mutlak traş bıçağına sinirlenmiş olacağım.

Otların yeşil olması,denizin mavi olması,gökyüzünün bulutsuz olması,pekala bir meseledir.Kim demiş mesele değildir diye? Budalalık! Ya yağmur yağsaydı...Ya otların yeşili mor,ya denizin mavisi kırmızı olsaydı... Olsaydı o zaman mesele olurdu işte.

Çukulata renginde bir yaprak, çağla bademi renkli bir keçi gördüm. Birisi arkamdan:

—Hişt, dedi.

Dönüp baktım. Yolun kenarındaki daha boyunu bosunu almamış taze deve dikenleriyle karabaşlar erik lezzetinde bana baktılar. Dişlerim kamaştı. Yolda kimsecikler yoktu. Bir evin damını uzakta uçan bir iki kuşu,yaprakların arkasından denizi gördüm. Yoluma devam ederken.

— Hişt, Hişt, dedi.

Dönüp bakmak istedim Belki de çok istediğim için dönüp bakamadım. Olabilir. Gökten bir kuş,hişt hişt ederek geçmiştir. Arkamdan yılan, tosbağa, bir kirpi gecmiştir.Bir böcek vardır, belki hişt hişt diyen.

—Hişt! dedi yine.

Bu sefer belki de isteksizlikten dönüp baktım, çalıların arasına birisi saklanıyormuş gibi geldi bana.

Yolun kenarına oturdum. Az ötemde bir eşek otluyor. Onun da rengi çağla bademi, ağzı, dişleri, kulakları, boynu ne güzel. Otluyor. Otları adeta çatırdata çatırdata yiyor. Belki de bu çıtırtılı, çatırtılı sesi,"hişt hişt' diye duymuşumdur. Eşeğin ot koparışının sesinden apayrı birses:

—Hişt hişt, hişt dedi.

Hani bazı kulağınızın dibinde çok tanıdığınız bir ses isminizi çağırıverir. Olur değil mi? Pek enderdir. Belki de kendi kafanızın içinden sizin sevdiğiniz, hatırladığınız bir ses,ses olmadan sizi çağırmıştır. Olabilir.

Birdenbire güneşi, buluta benzemez garip ve sarı bir sis kapladı. Bir kirli el, çağla bademi eşeğin sırtından bir kumaş çekip aldı. Her zamanki kiil rengi, yer yer havı dökülmüş eski mantosunu giydirdi eşeğe. Yola indim. İstediği kadar hişt desin. İsterse sahici sulu bir dost olsun. İsterse kimseler olmasın, kendi kendime kulağıma hişt hişt diyen bir divane olayım, ben, aldırmıyacağım.

Belki bir kuştur. Belki tosbağa'dır. Belki de kirpidir. Belki de yakın denizden seslenen bir balık, bir canavardır. Karabatak'tır. Mihalâki kuşudur.

İyisi mi ben kendim hişt hişt derim. O zaman tamamı tamamına pek hişt hişt seslenişine benzemiyen, benzemesin diye uğraştığım bir mırıldanmadır, tutturdum.

Birdenbire, önümde bir adamla bir kadın gördüm. Kalpazankaya yolunu sordular. Üstündesiniz dedim Sanki yol hareket etti. Yürümediler. İki adımda benden uzaklaştılar. Koyunların arasına yüzükoyun uzanmış papazın oğlunu gördüm. Yüzünden aptal, çilli horoza benzer bir mahluk kalktı. Ağzının salyasını sildi. Kuzuyu bacaklarından tuttu. Kuzu ile yere yıkıldı. Kuzuyu burnundan öptü. Papazın oğlu çirkin, apdal, otuzbirli bir yüzle baktı. Şimdi bir çicek tarlasında idim. Bana hişt hişt diyen mutlak bir kuştu. Vardır öyle kuşlar. Cik cik demezler de hişt hişt derler.Kuştu kuş.

Bir adam yer belliyordu. Belin demirine basıyor, kırmızıya çalan bir toprak altını, üste aktarıyordu.

— Merhaba hemşerim, dedi.

Ooo! merhaba! dedim.

Tekrar işine daldı. Hişt hişt, dedim. Aldırmadı.Bir daha hişt, dedim. Yine aldırmadı. Hızlı hızlı hişt hişt hişt!

–Buyur beğim, dedi.

–Birşey söylemedim, dedim.

Küçük parmağını kulağına soktu. Kaşıdı. Çıkarıp parmağına baktı. Belin sapına siler gibi yaptı.

–Hişt hişt, dedim.

"Biraz uzaklaşınca:
—Hişt hişt.
Bu sefer yakaladım. Bahçıvandı. Oydu oydu.
—Hadi, hadi, yakaladım bu sefer seni, dedim...
—Yok vallahi, dedi, vallahi daha kesmedim bakla, senden ne diye saklıyayım, parasıyla değil mi?
—Sen değil misin hişt hişt diyen?
—Ben de duyarım bir ses amma bulamam nereden gelir?"

Yüzünü göğe kaldırdı. Kuşlara baktı. Denize baktı. Dönüp şüphe ile bana baktı.

—Bu sene enginarlar nasıl? dedim.

—İyi değil, dedi.

—Baklayı ne zaman keseceksin?

—Daha ister, dedi.

Nefes alır gibi "hişt" dedim.

Yine şüphe ile denize, şüphe ile göğe, şüphe ile bana baktı.

—Kuşlar olmalı, dedim.

— Benim de kulağıma bir hışırtı gelir amma, dedi, ne taraftan gelir? Zati bu sırada şu kulağım ağırlaştı.

—Bir yıkatmalı, dedim, benim de geçenlerde ağırlaşmıştı...

—Yıkattın mı?

—Yıkatmadım, hacet kalmadı, doktora gittim. Alıverdi; pislikmiş.

—Çocuklar nasıl? diye sordum.

—İyiler, dedi. Dokuzdu sekiz kaldı. Biliyorsun dokuzuncunun macerasını ya...

—Sus sus, dedim. Yürekler acısı. Haydi Allah'a ısmarladık!

—Haydi gile gile.

Biraz uzaklaşınca:

—Hişt hişt.

Bu sefer yakaladım. Bahçıvandı. Oydu oydu.

— Hadi, hadi, yakaladım bu sefer seni, dedim.

—Yok vallahi, dedi, vallahi daha kesmedim bakla, senden ne diye saklıyayım, parasiyle değil mi?

—Sen değil misin hişt hişt diyen?

—Ben de duyarım bir ses, amma bulamam nereden gelir?

Nereden gelirse gelsin, dağlardan, kuşlardan, denizden, insandan hayvandan, ottan böcekten , çiçekten. Gelsin de nereden gelirse gelsin!.. Bir hişt hişt sesi gelmedi mi fena. Geldikten sonra yaşasın çiçekler, böcekler, insan oğulları.

-Hişt, hişt.
- Hişt hişt.
- Hişt hişt.

v.Bölüm

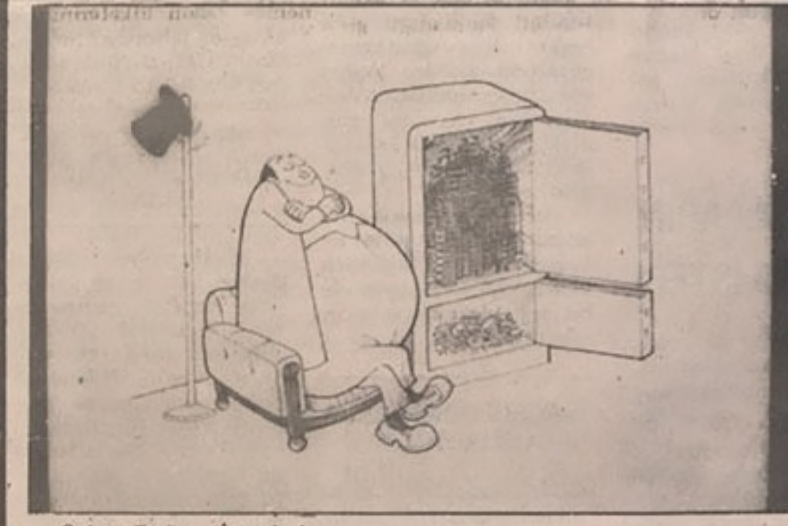
● DEVLETİN BUGÜNE KADAR BARINMA SORUNUNU ÇÖZMEK İÇİN "BİR ŞEYLER" YAPTIĞI; AMA BUGÜN DE GÖRÜLDÜĞÜ GİBİ SORUNU YALNIZCA LAFTA ÇÖZDÜĞÜ; VAATLERLE ÖRTBAS ETMEYE ÇALIŞTIĞI AÇIKÇA ORTADADIR.

Devletin konut politikası

SSK konut kredisini 600 bin liraya çıkarıyor

Konut fiyatları arttıkça, SSK, Bağ-Kur, OYAK, Emlak Kredi Bankası gibi kuruluşların kredi tutarında yaptıkları artışlara bağladığımız umut da giderek artmakta. Oysa bu artışlar yarar bir yana, uzun vadeli zararlar bile getirebiliyor. SSK parasal gücünü işçilerin, işverenlerin ve devletin ödediği prim ve değerlendirdiği öz kaynaklarından alan bir kuruluş, özellikle büyük sanayi kentlerinde konut alanında etkin bir yeri var... Ordu Yardımlaşma Kurumu, kuruluş yasası uyarınca 1963 yılından beri ordu personeline konut yapmakta, üyelerinin bireysel kredi uygulaması, toplu konut yapım ve dağıtımı yolu ile, konut gereksinimini karşılamaya çalışmaktadır.

Bağ-Kur, daha çok esnaf ve sanatkârlarla bağımsız çalışanların sosyal güvencelerini sağlamak amacı ile kurulmuştur. Kredi alabilmek için ortağının veya yakınlarının konutunun bulunmaması ve belirli bir miktar paranın bankaya yatırılmış olması gerekiyor.

Orhan Doğru (İstanbul)

Kredi veren bir diğer kuruluş da Emlak Kredi Bankası'dır. Mal ve para varlığının tümü devletin olan ve özellikle konut gereksinimini karşılamak için kurulan bu banka son yıllarda, konut kredilerine daha fazla pay ayırmasına karşın, artan maliyet fiyatları nedeniyle bu alana rağbetin azalmasından yakınmaktadır.

Tekrar sorumuza dönersek, bu kuruluşların kredi tutarlarında yapacakları artışlar üyelerin sorunlarına çözüm olabilir mi? Ya da kredi mekanizması kendi başına neyin çözümü? İlk bakışta konut kredilerinin artırılması, konut sorununa olumlu bir yaklaşım gibi gözükmektedir. Oysa, kredilerden yararlanabilecek düzeyde gelire sahip olanlar konut ihtiyacı içindeki kitlelerin çok küçük bir kesimini oluşturmaktadır.) İkinci çözümsüzlük nedeni krediden yararlanacakların sabit gelirli olmaları ve bu kişilerin kredi borçlarını kapatmak üzere uzun yıllar yapacakları zorunlu taksit ödemeleri, ücretlerinin, maaşlarının, önemli bir bölümünü götürecek, dolayısıyla, yaşamlarının diğer ihtiyaçlarının giderilmesi sınırlanacak ve engellenecektir. Kredi sahibi, barınma sorununu çözebilmek için yaşamını daha da yoksul koşullar içinde sürdürmeye zorlanacaktır.

Bir 3. neden, kredi sistemiyle çözüm aranmasıdır. Bu yol, bugün konut üretiminde geçerli olan işleyişleri olduğu gibi kabul etmek, hatta bunları güçlendirmek demek olacaktır. Yani, kentsel arsa üzerinden, demir çimento gibi inşaat malzemeleri üzerinden elde edilen spekülatif kârları, kısaca konutun kâr amacıyla üretilmesini kabul etmek ve güçlendirmek demek olacaktır.

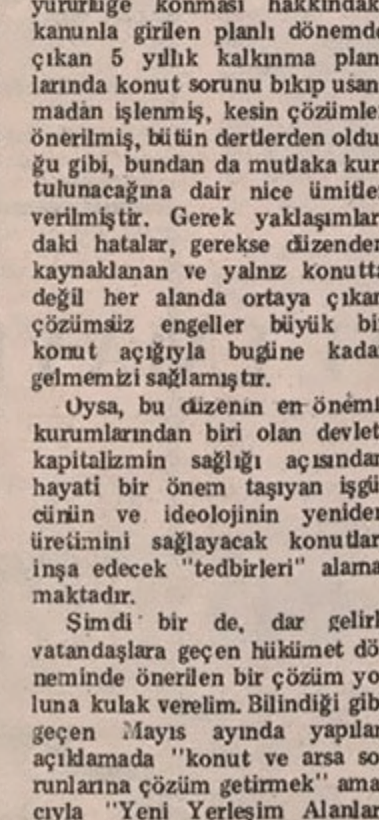
Ayrıca, DPT tarafından 1981'de 1 milyon'a ulaşacağı tahmin edilen konut talebindeki artışın kısa dönemde, aynı hızdaki bir konut arzıyla karşılanmasının mümkün olamayacağı da düşünülürse, bu koşullarda, kredi tutarındaki artışın, konut ve arsa fiyatlarını daha da yükselteceği açıkça ortadadır.

Kredi sistemindeki bir diğer çözümsüzlük, korkunç boyutlara ulaşan enflasyonda, paranın süratle değer kaybetmesinde yatmaktadır. Belli bir miktar para yattıktan ancak 2 yıl sonra alınabilen kredi, bu süre sonunda hızlı bir değer kaybına uğrayacak ve ele geçen miktarla artık konut satın almak mümkün olamayacaktır. Banka kredisi de böylece anlamını yitirmektedir.

Devlet halkın konut sorununu çözmek için ne yapıyor?

Devletin bu güne kadar barınma sorununu çözmek için "birşeyler" yaptığı, ama bugün de görüldüğü gibi sorunu yalnızca lafta çözdüğü, vaadlerle örtbas etmeye çalıştığı acıkca ortadadır. Gerek hükümet programlarında, gerekse DPT tarafından hazırlanıp 16.10.1962 tarihli ve 77 sayılı uzun vadeli planın yürürlüğe konması hakkındaki kanunla girilen planlı dönemde çıkan 5 yıllık kalkınma planlarında konut sorunu bıkıp usanmadan işlenmiş, kesin çözümler önerilmiş, bütün dertlerden olduğu gibi, bundan da mutlaka kurtulunacağına dair nice ümitler verilmiştir. Gerek yaklaşımlardaki hatalar, gerekse düzenden kaynaklanan ve yalnız konutta değil her alanda ortaya çıkan çözümsüz engeller büyük bir konut açığıyla bugüne kadar gelmemizi sağlamıştır.

Oysa, bu düzenin en önemli kurumlarından biri olan devlet, kapitalizmin sağlığı açısından hayati bir önem taşıyan işgücünün ve ideolojinin yeniden üretimini sağlayacak konutları inşa edecek "tedbirleri" alamamaktadır.

Şimdi bir de, dar gelirli vatandaşlara geçen hükümet döneminde önerilen bir çözüm yoluna kulak verelim. Bilindiği gibi geçen Mayıs ayında yapılan açıklamada "konut ve arsa sorunlarına çözüm getirmek" amacıyla "Yeni Yerleşim Alanları Projesi" adıyla bir girişim başlatılmış, bu uygulamanın hızla yürütüleceği, Ankara, İstanbul ve İzmir'de, Eylül ayından başlayarak isteklilerin başvurularının karşılanacağı bildirilmiştir.

Bu kararnameye göre, vakıflar elindeki, özel idare, belediyeler, diğer kamu kuruluşları'nın konut yapı kooperatifleri'nin ve özel kişilerin elindeki alanlar (Kamulaştırıldıktan sonra) "yeni yerleşme alanları" olarak kullanılacaktı. Bu arsaların altyapıları da tamamlandıktan sonra isteyenlere, toplu konut yapacak olanlara satılacaktı.

Kısacası, özel girişimcilere satılacak olan arsalarda üretilecek pahalı konutlardan yoksul ve dar gelirliler yararlanamayacak, buraları üst gelir gruplarını özendirecek lüks konutlara yönelecekti. Üstelik kamu emlak ve fonları elden çıkarılarak devlet büyük zararlara sokulmuş olacak ve kent arazi rezervleri tüketilecekti. Bir diğer önemli nokta da, toplumun demokratikleştirilmesi yönünde büyük katkıları olan yerel yönetimlerin merkezi otorite tarafından katı bir denetim altına alınması idi.

Ama yapsatçılar -müteahhitler, yapı malzemesi üreten şirketler ve arsa spekülatörleri için durum hiç emekçiler için olduğu gibi kötü değildi. Altyapı sorunu çözülmüş geniş araziler ve bol kârlı binlerce konut onları bekliyordu.

Bir de "Kalkınma Planları" nda ifadesini bulan "Devletin Konut Politikası"na bakarsak, kapitalizmin sağlığı açısından bu sorunu kısa vadede pek te çözülmeyeceğini görürüz. 3. beş yıllık kalkınma planı döneminde ortaya çıkan yaklaşık 500.000 konutluk üretim açığının, gecekondularla kapatılacağı haberini bize 4. BYKP veriyor. Aynı plan bugün için önerdiği çözüm yoluyla konut gereksiniminin ancak onda birini karşılayabiliyor. Geri kalan onda dokuzu, kapitalizm açısından tehlikeli potansiyeller taşıyan gecekondulara bırakılıyor.

Oysa gelişmiş kapitalist ülkelerde devlet- örneğin B. Almanya, ABD vb. böyle bir sorunla büyük ölçüde karşı karşıya değil. Emekçilere satarak ya da kiralayarak bir konut verilebilmiş... Bu anlamda, yani barınma anlamında, emekçilerin sorunları da çözülmüş!... Ancak bu çözümün, daha önceden de ifade ettiğimiz gibi, işgücünün ve ideolojinin yeniden üretimi açısından, kapitalizmin yararına olduğunu belirtmek gerekiyor. (Emekçilerden yana bir çözüme ise, konut çevresinin planlanma ve düzenlenme süreçlerine halkın aktif eylemliliği ve kararlara katılımıyla, yani kendi çevresini örgütlü olarak oluşturmasıyla ulaşılabilir... Yoksa devlet, özel sektör gibi kendi dışındaki güçlerden çözüm beklemesiyle değil!...

YARIN:
Konut mücadelesi

YUGOSLAVYA'DA 7 GÜN YAS İLAN EDİLDİ

HABER MERKEZİ

Yugoslavya Devlet Başkanı Mareşal Tito'nun Ljubiyana'da ölmesi üzerine toplanan Yugoslavya Federatif Cumhuriyeti ve Komünistler Birliği başkanları Belgrad'da toplandı. Toplantı sonucunda ülke çapında yedi gün yas ilan edilmesi kararlaştırıldı. Tito'nun cenazesi Belgrad'a yollandı. Perşembe günü büyük bir törenle gömülmesine karar verildi. Çin Devlet Başkanı Hu Kuo Feng'in de Tito'nun cenaze törenine katılmak üzere Yugoslavya başkentine gideceği bildirildi.

Öte yandan Tito'nun hastalığından bu yana Yugoslavya'nın Başkan vekili olan Lazar Kolisevski'nin Devlet Başkanı olması kararlaştırıldı. Kolisevski, dokuz kişilik Başkanlık Divanının Makedonya temsilcisidir. Tito'nun siyasal çizgisine tam anlamıyla sadık birisi olarak tanımlanan Kolisevski'nin 15 Mayıs'ta Makedonya Temsilciliği görevi bitecek ve Devlet Başkanlığına başlayacak. Yugoslavya Komünistler Birliği başkanlığına da Stefan Donosky getirildi.

Bilindiği gibi Başkanlık Divanı Yugoslavya'nın altı eyaletinin ve iki özerk bölgesinin temsilcileri ile Komünistler Birliği başkanından oluşmaktadır. "Kollektif başkanlık sistemi" diye adlandırılan bu Divan yönetiminde bulunan kişilerin, Tito'nun siyasal çizgisine bağlı kişiler olduğu bilinmektedir.

Mareşal Tito'nun toprağa verileceği perşembe günü öteki ülkelerde olduğu gibi, Türkiye'de de bayraklar yarıya indirilecek Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen, Yugoslavya Dışişleri Bakanı Vrohaveç'e bir mesaj göndererek Tito'nun ölümünden duyduğu üzüntüyü belirtti. Başbakan Süleyman Demirel'de demeç vererek, Tito'nun ölümüyle dünyanın ünlü bir devlet adamını kaybettiğini söyledi ve Yugoslavya Federal Yürütme Konseyi Başkanına bir başsağlığı telgrafı çekti. Cumhurbaşkanı vekili Çağlayangil'de,"ito yirminci yüzyılın devlet adamları arasında seçkin bir yer işgal etmektedir" dedi.

CHP Genel Başkanı Ecevit Tito'nun ölümü üzerine bir açıklama yaparak, "Tito, Yugoslavya'nın gerçeklerine uygun bir biçimde oluşturduğu özyönetim anlayış ve uygulamasıyla sosyalizmin ve demokrasinin Yugoslav toplumuna özgün bir sentezini gerçekleştirmiştir." dedi.

Bu arada Sosyalist Devrim Partisi Genel Başkanı Cenan Bıçakçı bir açıklama yaparak Tito'nun çeşitli ülkelerdeki ilerici güçlerle omuz omuza savaştığını, daha sonra da Hitler ve Mussolini'nin faşist ordularına karşı vuruştuğunu söyledi.

Bu arada Tito'nun ölümü üzerine çeşitlidevlet adamları mesajlar yayınladı. ABD Başkanı Carter, "Bu büyük devlet adamının ölümü üzerine Yugoslav halkının üzüntülerini paylaşıyorum. ABD her zamanki gibi Yugoslavya'ya destek sağlamaya devam edecektir" dedi.

Sovyetler Birliği de bir açıklama yaparak, "Tito'nun Yugoslav işçilerinin ve komünistlerinin büyük önderi ve uluslararası komünist ve işçi hareketinin önde gelen kişilerinden Tito'nun ölümü üzerine Sovyet halkının büyük üzüntü duyduğunu" kaydetti.

Öte yandan İngiltere Kraliçesi, Başbakanı, Hindistan, Avusturya, Almanya, Çekoslovakya, Macaristan, isveç, FKÖ ve İtalya devlet adamları bu konuda mesajlar yayınladılar.

Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat'ta, ülkesinde yedi gün yas ilan etti.

KARADENİZ'İN KIYICIĞINDAN

(Baştarafı 4. Sayfada)

"Ben haaa! Vurun şunun tabanlarına! Otuz!... Kırk!...Elli!..

"Şimdi söyle bakalım!"

"Solcular!"

"Yalnız solcular mı? Yolla bir ellilik posta daha!"

"Poliiiiis!"

"Söyle!"

"Anam!. Anam! Anayasam!"

"anayasa haaa!... Söyle, kim bu kıyımları, soykırımları yapan, profesörleri, öğretmenleri polisleri, öldüren!..."

"Teröristler!"

"Hangi teröristler!.."

"Solcu teröristler!..."

"Hiç sağcısı yok mu içlerinde?"

"Bana sağcılar adam öldürüyor dedirtemezsiniz! Ne diyor, kafadarım! Sağ terör yok diyor, memlekette! Bu tabanlar o kafadarın kafatasına feda olsun! O bu davaya baş koyduysa, ben de bu tabanları koydum! Vurun!"

AKLA KARA

(Baştarafı 2. Sayfada)

nutuklu"Show"(gösteri)yl izlemiştim. Basın locasının hemen arkasında, dinleyiciler arasında oturan "Üç baba"nın yüzlerinde donmuş acıyı da.

Ne o "Evlat acısı", ne de suç ve ceza arasındaki dengesizlik "Kabul" diye bağıranların umurundaydı. Uygarlık ve insanlık dışı, acımasız bir vurdumduymazlık havası egemendi o görkemli Meclis salonuna.

Sonra da "Bize barbar diyorlar. Oysa, onların kralları yılda bir kez yıkanmazken bizim atalarımızın yaptırdıkları hamamlarda...." faso fisosu.

Çok mu uygarız be?

Duğu ve

(Baştarafı 1. Sayfada)

kucağına itilen emekçi halka anti-demokratik faşist baskı ve terörün korkunç boyutlarda uygulandığını belirten Paydaş" aşırı ölçüde şöven duygularla donatılmış, şartlandırılmış özel ideolojik ve fizik eğitimden geçirilmiş bulunan bazı görevli provakatörlerle bölge halkı birbirine düşürülmekte ilerici kurum ve demokratik kuruluşlar Anayasal güvencelere rağmen faşizan saldırılar ve anti–demokratik uygulanmalarla sindirilmek istenilmektedir" dedi. Celal Paydaş özetle şunları söyledi:

"Acımasızca yürütülen baskı ve terör karşısında halk büyük paniğe kapılmış can ve mal güvenliği kalmadığı gibi yaşantı bu bölge halkı için bir ızdırap olmuştur. Emniyet görevlileri Demirel'in akıl ve insaf dışı tutumu ile zulmün maddi aracı olmuşlardır. Adeta CHP'lilerin avına çıkılmışcasına operasyonlar yapılmaktadır. Özellikle bir çok ilçede yüzlerce kişi öldürülmüş, on binlerce kişi evini yurdunu terk etmiş, yüzlerce CHP'li köy tamamen boşalmıştır.

Türkiye'de devlet terörü kurumsallaşma aşamasına Demirel iktidarı döneminde gelmiştir. Aynı zihniyetin faşizmi Türkiye'ye getirme çabaları Güneydoğu da odaklaşmıştır. AP azınlık hükümeti sıkıyönetimin yetkililerini de bu sinsi emellerine alet etme gayreti içindedirler."

ÇOK AMAÇLI BİR NATO TATBİKATI

(Baştarafı 1. Sayfada)

leri bilgilere göre daha önceden programa alınan tatbikat, NATO üyesi ülkelerin kara deniz, hava ve anfibi kuvvetleri arasındaki işbirliğini ve eşgüdümü geliştirmeyi amaçlıyor. Tatbikata, Kanada, Danimarka, Fransa, Federal Almanya, Hollanda, İtalya,İngiltere, Türkiye ve ABD'nin katılacağı ve Eskişehir ile İncirlik Havaalanlarında bu amaçla müttefik güçlerin 10 gündür destek uçuşu yaptığı bildirildi.

NATO GEMİLERİ İZMİR'DE

Şafak Devriyesi-80 Tatbikatı'na katılacak gemilerin Rodos Adasından hareket edeceği ve 8 Mayıs da İzmir Körfezinde buluşacağı öğrenildi. Tatbikatın Akdeniz'in çeşitli bölgelerinde sürdürüleceği ve 17 Mayıs günü sona ereceği açıklandı.

Öte yandan söz konusu tatbikata paralel olarak bir mayın arama tarama tatbikatının yapılacağı ve bugün başlayacak Demsel Fair-80 adı verilen tatbikatın Ege Denizi ile İzmir Körfezi'nde sürdürüleceği belirtildi. Demsel Fair 80-Tatbikatı nedeniyle ABD savaş filosuna bağlı gemilerin İzmir limanına gireceklerı kaydedildi. Mayın arama-tarama tatbikatının 16 Mayıs'a değin devam edeceği ve tatbikatı Güney Deniz Saha Komutanı Koramiral Fahrettin İçmez'in yöneteceği bildirildi. Koramiral İçmez'in tatbikatı Nusret komuta kontrol gemisinden izleyeceği belirtildi.

MSP Lİ BATTAL'IN TEPKİSİ

Şafak Devriyesi-80 Tatbikatı'nın Türkiye'de yapılması nedeniyle görüşlerini Demokrat'a açıklayan MSP Konya Milletvekili Şener Battal ise tatbikatın ertelenmesini istedi. Battal tatbikatın İslam ülkelerine yönelik Amerikan tedhişiyle aynı günlerde rastlamasını da anlamlı olarak değerlendirdiği demecinde şunları söyledi:

"Ortadoğu'nun sıcak günler geçirdiği bu dönemde İslam ülkelerinin sıcak savaş tehditi altında tutan ABD'nin de katıldığı bir NATO tatbikatı, çeşitli siyasi yorum ve endişelere neden olacak niteliktedir. Zamanı iyi seçilmemiştir.Yer olarak Türkiye'nin tercih edilmesi zaman planlaması bakımından ikinci yanlışlıktır.

Hükümetin bu tatbikatın ertelenmesi için derhal teşebbüse geçmesinin zorunlu olduğu kanısındayım. Ertelenme fikrini Amerika'nın güdümündeki bu iktidar benimsemediği takdirde, tatbikat Trakya'ya kaydırılması, 1970'deki Deep Farrov tatbikatı gibi Keşan'da yapılması hususları araştırılmalıdır. Tekrar ifade ediyorum. İslam alemine Türkiye'yi bu kadar sevimsiz gösterecek bir takım hatalardan sakınmak lazımdır. 58'lerde Cezayir'e karşı Fransayla birlik oluşumuz hatası hala tamir edilememektedir. Dış politikada dönüşü olmayan hatalar, milli menfaatleri büyük ölçüde zedelemektedir. Bu iktidarı Amerikanofil tesirden kurtarmak milli bir ödev haline gelmiştir.

23 Nisan'dan bu yana destek uçuşlarının yapıldığına ilişkin resmi açıklamalar, İslam alemine vaki tecavüzün aynı tarihe rastlaması, tam bir itirafı zunuptur."

TATBİKAT ÇOK AMAÇLI MI?

Tatbikatın başlamasından önce Başbakan Demirel, Genelkurmay Başkanı Evren'le görüşürken NATO manevraları başkentteki siyasi ve diplomatik çevrelerde çeşitli yorumlara neden oldu. Bazı siyasi çevreler, tatbikatın mayıs ayına rastlatılmasının hükümetin iddia ettiği gibi önceden planlanan bir program gereğince olmadığını, aksine Türkiye'nin bilinen iç durumu Ortadoğu'daki son gelişmeler ve ABD'nin bölgemizdeki egemenliğini sağlamlaştırma çabaları ile ilgili bulunduğunu belirttiler. Bilindiği gibi, Şah'ın devrilmesinden sonra İran'da ortaya çıkan yeni durum, ABD'nin Ortadoğu'daki durumunu sarsmış ve bölgede Türkiye, Mısır ve İsrail'in de içinde yeraldığı yeni bir pakt oluşturma girişimleri başlamıştı. Gözlemciler, Şafak Devriyesi-80 tatbikatının Ortadoğu'ya yapılacak bir emperyalist müdahalenin hazırlıklarını olgunlaştırmaya yönelik olduğu tezinin FKÖ Lideri Yaser Arafat'ın demeciyle de doğrulandığını işaret etmektedirler. Arafat önceki gün verdiği bir demeçte ,Ortadoğu'ya bir müdahale sözkonusu olursa petrol kuyularını havaya uçuracaklarını söylemişti.

Öte yandan Brüksel'de 12 Mayıs tarihinde yapılacak NATO Savunma Planlama Komitesi toplantısında İran'daki gelişmelerin ve Yunanistan'ın ittifakın askeri kanadına dönüşü konusunun ele alınacağı bildirildi.

16 Mayıs tarihine kadar sürecek toplantıya Milli Savunma Bakanı Ahmet İhsan Birincioğlu ve Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren'in katılacakları öğrenildi.

Cumartesi günü Başbakan Demirel'in Genelkurmay Başkanı Orgeneral Evren, Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Haydar Saltuk ve Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen ile yaptığı görüşmede NATO Savunma Planlama Komitesi toplantısında izlenecek ,stratejinin saptandığı belirtildi.

"İDAM CEZASINI ÇAĞDAŞ HUKUKLA BAĞDAŞTIRMAK OLANAKSIZDIR"

Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının avukatlarından olan Niyazi Ağırnaslı, 12 Mart idamları ile ilgili sorularımızı yanıtlarken, 'İdam cezalarını çağdaş hukuk anlayışıyla bağdaştırmak olanaklı değildir" dedi. Ağırnaslı'nın sorularımıza verdiği toplu yanıt şöyle:

Demirel iktidarını eleştiren ve hükümeti doğru yöntemlere çekme amacını güder görünen 12 Mart muhtırası çoğu aydını da yanılttı. 27 Mayıs çizgisinden sapan Demirel iktidarının uyarıldığı ve azarlandığı tarafsızlaştırılan Nihat Erim kabinesinin tıkanıklığı açarak 27 Mayıs devrim sürecinin yeniden raylarına oturtulacağı umuduna kapılanlardan bazılarıyla Yıldırım Beyazıt askeri gözaltı koğuşlarında buluştuk. Çok geçmeden Nihat Erim tarlalarımıza haşhaş ekimini alabildiğine kısıtlayarak dargın ve öfkeli ABD yöneticilerine ve tekelci sermayeye yaranma yollarını tuttu. "6 ncı Filo artık limanlarımıza rahatça gelebilir, bu ziyaretlere karşı çıkanları tutukladık ve cezalandıracağız' gibi utanç verici çağrıları ve "geçmişi de içine alacak ağır cezalarla balyoz hareketlerine girişileceği"yolundaki demokrasiye şal örtme girişimleriyle ABD ye yaranma gayretlerine hız ve güç verildi. CİA'nın ve tekeloi sömürü çevreleriyle solun ezilmesi ve yok edilmesi planları uygulanmaya başladı. Adına 12 Mart hukuku denilen, hukuk tanımaz faşist baskılar uygulanmaya başlandı. Binlerce aydın, bilim adamı, yurtsever yürekli işçi, avukat genç öğrenci, Anayasa'nın emrettiği doğal mahkemeler dışında kurulmuş güvencesiz ve tayinle getirilmiş mahkemelerde yargılandı ve cezalandırıldı. Yanlışlıkla sağcılardan da gözaltına alınanlar oluyor ve fakat hemen salıveriliyordu. Milliyetçi denilen bu insanların çoğu koşullandırılmış halk düşmanı faşist militanlardı.MC Çarthy'cilik anti-komünizm ve dış sömürü çevrelerine yaranma yarışması binlerce yurtseveri özgürlüklerinden, sağlığından ve bir bölümünü de canından etti. 6 Mayıs hukuk tarihimizin adlı hatalarından biri olarak üç gencin asıldığı utanç verici bir gün oldu ve sayın İ. İnönü'nün "Bir idam furyası görmüyorum. Birkaç idam çıkarsa onları da parlamentonun şefkati engeller meraklanmayın Ağırnaslı' yolunda vermek istediği güvenceye karşın ateş gibi akıllı ve yurtsever üç genç asıldı. Yürürlükteki yasalara göre kuşkusuz bu gençler cezalara çarptırılacaktı. Ama bu cezaların idam olmasını bizim hukuk mantığımız kesinlikle kabul etmemiştir ve er-geç ölümlerden yıllarca sonra da olsa bu adli hata düzelecektir inancındayım. Hüseyin İnan'ın savunmasında kullandığı bir cümle hiç hatırımdan çıkmaz. (öyle anlaşılıyor ki Menderes'in intikamı bizden alınmak isteniyor. 27 Mayıs uygulanırken, Menderes asılırken biz ortaokul öğrencisiydik ve yine öyle görünüyor ki bu iş burada bitmez.) infazlar öncesinde yayınlanan bazı resmi bildiriler hukuk açısından suç unsurları taşıyordu ve bugün parlamentoda bulunan o dönemin bazı görevlilerinin cumartesi günleri sömürünün iki milyarder işbirlikçisiyle Hilton'da viski yudumlayarak düzenledikleri toplantılarda gençliğe, işçi sınıfına,gecekondu semtlerine baskınlar planladıkları saptanmış ve yer yer namuslu basına da yansımıştır. Çağdaş hukuk anlayışıyla idam cezasını bağdaştırmak olanaksızdır. İdam aslında bir ceza da değildir. Ölümle ceza sona ermiş oluyor. Ölüm cezasını ceza yasalarında korumakta direnen uygar ülke hemen hemen yok gibidir. Biz idam cezasının T.C. Yasası'ndan kaldırılmasını savunuruz. Elbette hünarak vur emirleri, savunma gücü olmayan çevrilip sarılmış insanların topluca öldürülmeleri ya da keskin nisancılar getirilip öldürtülmeleri de hukukla uygarlıkla ve insanlıkla bağdaşamaz.

Bugünün baskı uygulamaları, işkenceler, işçi sınıfı ve yoksul halk üzerindeki baskıların12 Mart dönemine rahmet okutacak yoğunluğa eriştiği kuşkusuz.

Baskı ,şiddet ve cinayetlerin ,karşı cinayetlere davetiye çıkardığını deneyler göstermiş olmalıdır. Biz ne olursa olsun cinayetlere karşıyız. Katil yakalanmalı ve cezalandırılmalıdır. Amma öldürmelerin solda başlatılmadığını, devlet teröryle başlayan öldürmelerin "devlete, kolluk kuvvetlerine yardım" adı altında yetiştirilmiş faşist militanlarla ortaklaşa sürdürüldüğü, katillerin yakalanmadığı, yakalananların korunduğu ve kaçırıldığı, devletin tarafsızlığının hatta varlığının kuşkulu duruma düştüğü bir ortamda "yavrularını yiyen kediler" gibi olayların gelişmesini yalayarak seyredenler yaşamaktan utanması gereken baş suçlulardır inancındayız."

Böyle olunca da yasalara ağır yaptırım hükümleri ekliyerek, Anayasa değişiklikleri yaparak sonuç alınamıyacaktır.

DİSK

(Baştarafı 1. Sayfada)

rin yalnızca işi bırakmakla kalmayıp değişik biçimlerde 1 Mayıs'ı yaşadıkları bildirilerek bu durum karşısında DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün bazı DİSK Yürütme ve Yönetim Kurulu üyelerinin, Bank-Sen OLEYİS , Genel-İş Sendikaları'nın İstanbul Bölge ve Şube yöneticilerinin, çok sayıda baştemsilci ve temsilcinin, işçinin, bazı işyerlerinde çalışan mühendis ve memurların gözaltına alındıkları açıklandı.

Ana muhalefet liderinin hak ve özgürlüklerini korumaya çalışan işçileri eleştirmesi, onları örgütsüzlüğe çağırmasının MC iktidarının devamı olan AP azınlık iktidarına cesaret verdiği de hatırlatılarak "Ancak şunu açıklıkla belirtelim ki, DİSK üyeleri sınıf kardeşlerine sonuna kadar sahip çıkacaktır."

GÖZALTINA ALINAN YÖNETİCİLER

DİSK'e bağlı OLEYİS ve Genel-İş Sendikalarının çeşitli yöneticileri dün gözaltına alınırken, haklarında gözaltına alınma kararı bulunan Gıda-İş yöneticileri de Sıkıyönetim Komutanlığı'na teslim oldular. Öte yandan dün gözaltına alınan altı işçiyle birlikte gözaltındaki Maden-İş üyelerinin sayısı 24'e çıkarken önceki gün Ankara'da salıverilmiş olan 42 Bank-Sen üyesi dün tekrar gözaltına alındı.

Gözaltına alınan çeşitli sendika yöneticilerinin isimleri şöyle.

GENEL İŞ

Cemil Altan (Genel-İş Sendikası Merkez Şube Başkanı), Mehmet Poyraz (Genel-İş Temizlik Şubesi Başkanı), Zahir Kayhan (Genel-İş Gaz Şubesi Başkanı), Hüseyin Ayık(Genel-İş Su Şubesi Merkez Şube Başkanı), Şükrü Ercan (Beyoğlu Şube Sekreteri), Hasan Kaptan (Genel-İş Beyoğlu Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi), Tahsin Giritli (Anadolu Yakası Şube Sekreteri), Şerafettin Alkan (Beyoğlu Şube Yönetim Kurulu Üyesi)

OLEYİS MARMARA BÖLGESİ ŞUBESİ

Kemal Akar (OLEYİS Marmara Şube Başkanı), Mustafa Varhan (OLEYİS Marmara Şubesi Eğitim Dairesi Başkanı),Nizamettin Demirtaş (OLEYİS Marmara Şubesi Örgütlenme Dairesi Başkanı), Kenan Aktaş (OLEYİS Marmara Şubesi Sekreteri), Nihat Turan (OLEYİS Marmara Şubesi Mali Sekreteri.)

ÇAĞDAŞ HUKUKÇULAR DERNEĞİ

Çağdaş Hukukçular Derneği Genel Başkanı Nevzat Helvacı, Avukat. Ahmet Albay'ın katledilmesi ve 1 Mayıs'ta gözaltına alınanlarla ilgili bir açıklama yaparak, "Yurttaşların temel hak ve özgürlüklerinin korumaya kararlıyız" dedi.

Helvacı, faşist cinayetler sürüp giderken, Anayasal haklarını kullanmak isteyen kişi ve kuruluşların, demokratik haklarına kısıtlamalar getirildiğini söyleyerek, "1 Mayıs'ta toplantı ve gösteri yürüyüşü için yapılan yasal başvurular, 3 ilde keyfi nedenlerle yasaklanmış, resmi ağızlardan hiçbir olay çıkmadığı açıklanmasına karşın yüzlerce kişi gözaltına alınmıştır" dedi.

Helvacı açıklamasının sonunda, "Çağdaş Hukukçular olarak yurttaşların temel hak ve özgürlüklerini sonuna kadar savunmaya kararlı olduğumuzu kamuoyuna duyurmayı görev biliyor, ve 1 Mayıs nedeniyle gerekçesiz olarak gözaltına alınanların serbest bırakılmasını istiyoruz" dedi.

SALVADOR'DA GERİLLALAR BİR KASABAYI ELE GEÇİRDİ

DIŞ HABERLER SERVİSİ

El Salvador'da başarısız kalan darbe girişimi ve Cunta üyesi iki bakanın daha istifa etmesinden sonra, ülkenin kuzeyinde bulunan San Rafael kasabasının devrimci gerillalar tarafından işgal edildiği bildirildi.Son olarak iki bakanın da istifasıyla tam olarak iflasın eşiğine gelen Salvador Cuntasının, sağdan gelen ve gittikçe yoğunlaşan baskı sonucu her an bir darbeyle yıkılması bekleniyor.

Salvador Savunma Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, San Rafael kasabasına ordu birliklerinin gelmesinden sonra iki hükümet binasını havaya uçuran gerillalar geri çekildiler.

Salvador'daki son darbe girişiminin cunta içinde görev alan Hristiyan Demokrat parti lideri Duarte tarafından yalanlanmasına karşın, darbe girişiminin Salvador'da geçen Ekim ayımda devrilen diktatör General Romero'nun yandaşları tarafından gerçekleştirildiği açıklandı.

15 Ekim'de sağcı Romero hükümetini devirerek iş başına gelen cunta tarımsal ve ekonomik reformlar yapma vaadleri ile işbaşına gelmiş, daha sonra her geçen gün biraz daha sağa kaymıştı. Toprak reformunun gerçekleşmemesi üzerine köylüler yaygın biçimde toprakları işgal etmeye başlamış ve cunta ise sonunda toprak reformu yapacağını ilan etmek zorunda kalmıştı. Ancak Salvador cuntası toprak reformu bahanesiyle kırsal kesimleri askeri açıdan denetimi altına almaya girişti. Bankaların "millileştirilmesi" uygulaması ise bankaların askeri birliklerce korunmasına dönüştü.

Salvador'daki son darbe girişimi Sonosonato Usulutan ve San Francisco Goteras'daki garnizonların isyanıyla başladı. Ekim darbesini gerçekleştiren Albay Majano'nun garnizonlara giderek İsyancılarla görüşmesinden sonra, ayaklanan birlikler başkana bağlı kalmaya karar verdiler. Darbenin önlenmesinden sonra Maliye ve Planlama bakanları istifa etti. Daha önce de Ekonomi ve Eğitim Bakanları istifa etmişti. Bu bakanların da istifasıyla Cuntanın faşistlerin, büyük toprak sahiplerinin ve oligarşinin baskılarına boyun eğerek en küçük reform uygulamalarından bile vazgeçtiği ileri sürüldü.

AMAÇLARI DAHA ÇOK SUSTURMAKTIR.

HABER MERKEZİ

TBP Genel Başkanı Mustafa Timisi partisinin İstanbul İl Örgütü toplantısında yaptığı konuşmada, Anayasa değişiklikleri önerenler için, 'Amaçları daha çok susturmak,daha çok aç bırakmaktır"dedi.

Halkın geçim derdi kaygısı içinde ezilmekte olduğunu söyleyen Timisi, iktidar ile muhalefetin halka karşı ittifak içinde olduğunu belirtti ve konuşmasını şöyle sürdürdü.

"Sanki Anayasa yeterince uygulanıyormuş gibi, Anayasa değişikliği önerilmektedir. Kısaca amaçları daha çok susturmak daha çok aç bırakmaktır. Sorun ne Anayasa'dır, ne de bir başka şeydir. Hatta bu aşamada Cumhurbaşkanlığı seçimi bile önemli bir konu değildir. Sorun bu belaları işbaşından en kısa zamanda ,demokratik yollarla alaşağı etme sorunudur. Halkımız deneylerden geçiyor. Her deney yeni bir ders veriyor. İnanıyoruz ki, er yada geç kendi iktidarını demokratik yollarla kuracaktır. Kurmalıdır da.

Sarp yollardan geçtik. İşimiz zordu amma sabrettik. Kararlıydık çünkü, haklıydık. Şimdi ise beklediğimiz gün geldi. Türkiye Birlik Partisi tarihi bir dönemin başındadır. Partimiz gerek üst düzeyde, gerekse geniş halk kitleleri nezdinde yeni gelişmelere muhataptır. Sayın Ali Haydar Veziroğlu'nun bize güç vermesi bir hareketin başlangıcıdır, halkımızın demokratik yasal haklarını partimizde kullanacağının bir işaretidir.

IRAK'TA GEÇEN HAFTA BAŞARISIZ

(Baştarafı 1. Sayfada)

be girişimi sonucunda 137 subay ve asker öldürüldü.

Bilindiği gibi geçtiğimiz Pazar günü İran resmi kaynakları bir açıklama yapmış ve Tahran radyosu Irak'ta bir hükümet darbesi gerçekleştiği ve başkan Saddam Hüseyin'in öldürüldüğüne dair haberler vermişti. Daha sonra da Suriye'de bulunan İran Dışişleri Bakanı Kutbzade; haberi doğrulayan açıklamalar yapmıştı. Ancak daha sonra, Irak resmi kaynaklarının tüm dünyaya böyle bir olayın sözkonusu olmadığı yolunda kesin açıklamalar yaptığı görülmüştü.

Son olarak 'Ortadoğu Haber Ajansının verdiği haberde, darbe girişiminde bulunduğu belirlenen iki Irak topçu birliğinin, Başkent Bağdat'taki stratejik noktaları kontrol etmek amacıyla harekete geçtiği, ancak haberleşme eksikliği nedeniyle aralarında çatışma çıktığı ve her iki birliğin de ağır kayıplar verdiği bildirildi.

Daha sonra Başkan Saddam Hüseyin'e bağlı birliklerin kontrolü ele geçirdiği ve topçu subayaralarında geniş çapta tutuklamalar yapıldığı belirtildi.

Arap Baas Sosyalist Partisinin iktidarda olduğu ve ülkenin denetimini tek başına elinde tuttuğu Irak'ta, son yıllarda ordu içindeki hoşnutsuzluklar da artmıştı. Saddam Hüseyin'in, ekonomik alanda etkin bir kişi olan Planlama Bakanı Adnan Hüseyin'i kendi elleriyle öldürdüğüne ilişkin olarak yayılan haberler ve benzerleri, Irak ordusu içindeki karışıklığın dışa yansıyışları olarak değerlendirilmişti.

KARAMANLİS

(Baştarafı 1. Sayfada)

sağlayamayan Karamanlis'in Cumhurbaşkanı seçileceğine dair seçimler öncesinde yapılan tahminler doğrulanırken, Karamanlis'in Cumhurbaşkanı olmasıyla birlikte ortaya çıkacak durumdan Yunanistan'daki siyasal yaşamın büyük ölçüde etkileneceği belirtildi.

Bilindiği gibi, Yunanistan yasalarına göre, ilk üç turda Cumhurbaşkanının seçilememesi halinde parlamentonun kendi kendini feshetmesi ve yeniden seçimlere gidilmesi gerekiyor. Önümüzdeki günlerde yeni bir seçime gitmeye taraftar olmayan Yunanistan parlamentosunun üçüncü turda Cumhurbaşkanını seçmesine mutlak gözüyle bakılıyordu.

PARLAMENTO

(Baştarafı 1. Sayfada)

kapısını açık tuttuklarını belirterek, "Bizim dışımızdaki tüm partilere ve gruplara sesleniyoruz parlamento kendi demokratik savaşını vermeli ve galip gelmelidir 'dedi.

Metin Tüzün sorunun parlamento içinde çözümlenmesi gerektiğini belirterek, "Parlamento, parlamento düşmanlarını yenmelidir"dedi.

Tüzün "5 Haziran'da seçilecek kontenjan senatörleri CHP AP arasında işbirliği için bir zemin yaratır mı?" şeklindeki bir soruya da "Parlamento içine kıran mı girdi?" karşılığını verdi. Tüzün şöyle konuştu:

"Biz partilerarasında diyalog kapısını hep açık tuttuk şu anda da kapamış değiliz. Parlamento kendi demokratik savaşını vermeli ve galip gelmelidir. Kilitlenmek istenen kapı, parlamentoda zorlanıp açılmalıdır. Bu parlamentonun ve demokrasinin zaferi olacaktır.

CHP Grup Başkanvekili Tüzün, Muhsin Batur'a hafta boyunca yüklenecekleri belirterek, CHP adayının değiştirilmesinin şimdilik sözkonusu olmadığını söyledi.

TREN KAZALARININ

(Baştarafı 1. Sayfada)

"Trenler yine birbirlerine girdi. Tonlarca demir yığını arasında yirmiyi aşkın parçalanmış insan. Emeği ile geçinen işçiler ve memurlar. Acımız büyük. Yetkililer yine konuştu: 'Suçlu Derince hareket memurudur. Dört demiryolu emekçisi hemen gözaltına alındı. Ölen parçalanan onlar, suçlanan onlar, zindanlara tıkılan yine onlar.

1979 yılı Ocak ayında toplanan 1. Ulusal Demiryolu Kongresi, Türkiye demiryolu sistemini bilimin masasına yatırdı ve teşhisi koydu: 'Bu sistem gereken önlemler alınmadıkça, insanları toplu halde öldüren kazalara gebedir. 'Fakat bunlara rağmen, 4. Beş Yıllık Planda demiryoluna ayrılan para 'zorunlu bakım masrafları'nı karşılamadı. Yani demiryolları yine kaderine terkedildi.

Çağdaş taşımacılık ve işletmecilik konusunda kafa yormak yerine, memurların nakil ve kıyımlarını tasarlayan yöneticiler, elbette suçlu olarak demiryolu emekçilerini göstereceklerdir.

ANKARA BELEDİYESİ

(Baştarafı 1. Sayfada)

Genel–İş Sendikasının greve başlayacağı Park ve Bahçeler, Temizlik ve Fen İşleri Müdürlüğünde toplam 7.500 işçi çalışıyor. Söz konusu işyerlerinde, çalışan işçilerin iki aylık (Mart, Nisan ve Mayıs) maaşlarının ve ikramiyelerinin verilmemesi ve bazı sosyal hakların tanınmaması nedeniyle grev kararı alındı.

Genel–İş Sendikasının aldığı grev kararından sonra Belediye'nin Mart ayı maaşlarını dağıtacağını haber vermesine rağmen grevin başlatılacağı öğrenildi.

Genel–İş Sendikası 1. Şube Başkanı Oğuz Kızıltan'ın, "Maaşları dağıtsalar da 6 Mayıs'ta mutlaka greve başlayacağız" dediği bildirildi.

İSTANBUL'DA

(Baştarafı 1. Sayfada)

taki sorunumuza çözüm getirilinceye kadar" dediler.

Hergün ortalama 40 bin kişinin taşınmasını sağlayan Topkapı—Mecidiyeköy hattındaki 100 kadar minibüsün işi bırakması sonucu yolcuların uzun kuyruklar oluşturduğu görüldü. Şoförler İETT'nin kendileri işi bırakınca bu hatta 5 araba birden vermesini de kınayarak" sorunumuza çözüm getirmek yerine böylesi bir uygulamaya gidilmesi düşündürücüdür" dediler.

MASUM İNSANLARA

(Baştarafı 1. Sayfada)

landırılmış güvenlik görevlileri tarafından karakola götürülerek bir kez de karakolda dövüldüklerini bildirdi.

Üstündağ dün verdiği demecinde Ankara'nın ve bir çok ilimizin mahallelerinde koşullandırılmış güvenlik görevlileri ile birlikte silahlı zorbaların yurttaşların evine saldırı düzenlediğini, evleri kurşunladığını belirtti. Saldırıya uğrayanların sahte ihbarlarla göz altına alınarak karakollarda işkenceye uğratıldıklarını kaydeden CHP Genel Sekreteri Mustafa Üstündağ demecinde daha sonra şu görüşlere yer verdi:

"Evlerden tabanca ile ateş edildi gibi sahte ihbarlarla masum mahalle sakinleri, çocuk, yaşlı, kadın, kız denilmeden evlerden toplanıp işkence gibi insanlık dışı yöntemlerle tedirgin edilmektedir.

Hükümetin okullara tayin ettiği, yine özel koşullandırılmış yöneticiler o bölgede bulunan saldırgan gruplara çağ dışı görüşlerini paylaşmayan öğrencileri pestili çıkıncaya kadar dövdürmekte, sonra da "Bu okula bir daha gelmeyin öldürüleceksin" diyerek yüzbinlerce öğrencinin okullara devamı engellenmektedir.

Başbakan ya sorumluluğunu bilmeli ya da ülkemizin başına daha büyük felaketler getirmeden çekip gitmelidir."

ÇAYA

(Baştarafı 1. Sayfada)

ekledi.

Tüketimden artan çayın ihracından doğacak muhtemel zararın hazine tarafından karşılanacağını bildiren Çakmak, üreticinin sırtına yük eklenmeyeceğini de kaydetti. Son zamlardan sonra kamelya çayı 180 liradan 500 liraya, yeni ekstra çay 100 liradan 250 liraya, kaçkar çayı 125 liradan 250 liraya çıkarken 400 liraya satılan kokulu tomurcuk çayı da 600 lira zam gördü ve 1000 lira oldu.

NE ALIRSAN 12,5

EMRE

EVLENMEKMİ... NEREDEN ÇIKTI BU ŞİMDİ KEMAL... ÇOK ŞAŞIRDIM YANİ HİÇ BEKLEMİYORDUM

KIZDINMI SORDUĞUMA?

İŞTE SİZE HADİSESİZ BİR EVLİLİK ÖNERİSİ....

KIZMAKMI... YOO HAYIR HAYIR KIZMADIM TABİİKİ... AMA DEDİM YA HİÇ BEKLEMİYORDUM BÖYLE BİRŞEY KEMAL.... ASLINDA.. İYİ BİRŞEY AMA....

UZATMA'BE AYŞE, BEN SENİ SEVDİM, EĞER SENİNDE GÖNLÜN VARSA YORGUNU YOLUSA SÜRMEYİZ OLUR BİTER BU İŞ.

ŞİMDİ... BENDE GÖNLÜN VARMI AYŞE?

VAR KEMAL

EVLENELİM KEMAL İSTE BENİ BABAMDAN

132 EMRE

Demokrat

Çatalçeşme Sok. No: 50 Cağaloğlu–İSTANBUL Telefon: 28 68 03 Yıl: 11 Sayı:3375/152

Demokrat Ofset tesislerinde hazırlanmış,Hürriyet Ofset tesislerinde basılmıştır.

BAS–SAN Basın Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına imtiyaz sahibi Dursun AKÇAM

Genel Koordinatör Aslan B. KAFAOĞLU

Yazışleri Müdürü Işık YURTÇU

Sorumlu Müdür H.Basri ÇIPLAK

Ankara Temsilcisi Dr. Ergin ATASÜ

ABONE BEDELLERİ

3 aylık 900.–6 aylık 1800.– 1 yıllık 3600.–TL.

YURT DIŞI

Normal	3 aylık	2250.–	55 DM
	6 aylık	4500.–	110 DM
	1 yıllık	9000.–	220 DM
Uçakla	3 aylık	4500.–	100 DM
	6 aylık	9000.–	200 DM
	1 yıllık	18.000–	400 DM

İLAN KOŞULLARI

2,3,4,5,6 sayfalar (süt cm)	700 TL
Devam sayfaları (süt cm)	800 TL
Doğum, nişan evlenme ölüm teşekkür (2 süt.5 cm.)	2500 TL
Yayın ilanları(1 süt 5 cm)	650TL.
Küçük ilanlar (kelimesi)	30 TL.

Abone olmak isteyen okurlarımız abone bedelini PTT ile gazetemiz adresine yollamalıdır.

Ankara Bürosu: Konur Sok. 24/19 Kızılay–Ankara Telefon: 17 01 41 | İzmir Bürosu: Kıbrıs Şehitleri Cad. 1443 Sok. No: 149 Daire: 6 Alsancak Telefon: 14 67 75 | Adana Bürosu: Dörtyolağzı, Özel Sancak İş Hanı Kat: 1 No: 96

Fatsa Halk Şenliği'nin ardından

Düzenleyen: Kerim DOĞRU

Belediyenin düzenlediği şenlik Fatsa'da yeni bir yaşamın filizlendiğini gösterdi

"Bu tohum deve dikenlerine inat yetişecek"

Fatsa Halk Kültür Şenliği açılış töreninde yağan sicim gibi yağmur, alana toplanan halkı töreni izlemekten alıkoyamadı.

Geçtiğimiz günlerde yurdumuzun uzak, yoksul ve küçük bir köşesinde, "alışılmışın dışında", bugüne değin yapılagelenlerden oldukça farklı bir şenliğe tanık olduk; Fatsa Halk Kültür Şenliği, Alışılmışın dışında diyoruz. duraksamadan söyleyebiliriz ki hiç bir şenlik halkın bu denli yoğun katılımıyla gerçekleşmemiş, hiç bir kültür etkinliği bu denli "hedefe" vuramamıştır.

İki saatlik yolu koltuk değnekleriyle yürüyen insanları, kucağında bebesiyle panel izleyenköylü kadınları, yüzlercesi birarada şarkılar söyleyerek sokaklarda dolaşan çocukları, yaş ortalaması otuzun üzerinde olan, tüccarlarla köylülerin, yaşlılarla gençlerin, din adamlarıyla öğretmenlerin birarada çalıştığı Halk Korosu'nu, kahve toplantılarında konuk aydınlarla tartışabilen köylüleri de eklersek, bu şenliğin alışılmamışlığı, farklılığı daha anlaşılabilir bir konum kazanır sanırız.

Fatsa ile ilgili olarak şenlik dışında şeyler de söylemek gerek. İnsanlararası ilişkiler örneğin. Çevrenizde tek bir kaba söz duymamanın, tek bir kırıcı davranışa tanık olmamanın, ortalıktan yok olan karaborsa, kumar ve hırsızlık olaylarının üzerinizde yarattığı şaşkınlığı yaşıyor, özeniyorsunuz. Pazarda, köylülerin yağan yağmurdan ıslanmalarını engellemek için kadınlarına şemsiye tutuşlarına tanık oluyor, sorunların çözümü için oluşturulan "HalkKomiteleri"nde AP'li MSP'li insanların, devrimci insanların birarada çalışabildiklerini öğreniyorsunuz.

Evet, Fatsa, bir tohum şimdi. Bu tohum,devedikenlerine inat, yeşerecek"

ŞENLİK GÜNLÜĞÜ

Fatsa Halk Kültür Şenliği, 8 Nisan 1980 günü yapılan açılış töreni ile başladı. O gün, Fatsa, dışardan gelen konuklar ve sanatçılarla oldukça kalabalıklaşmış bir durumdaydı. Konukların otel ya da benzeri bir yerde kalmasına izin verilmedi. Fatsalılar, evlerinde ağırladıkları konuklarıyla son derece sıcak ilişkiler içersine girdiler.

Açılış töreni, yaklaşık 5000 kişilik bir kitlenin katılımıyla son derece kötü hava koşullarında yapıldı.

Açılış törenini sergilerin açılması ve "Çocuk Saati" izledi. Çocuk Saati'nde, "Keloğlan'ın Becerikli Eşeği" adlı çocuk oyunu Halkevleri Tiyatrosu tarafından sergilendi. Fatsa Çocuk Korosu da bir dinleti sundu. daha sonra "Halk Gecesi"nde, Fatsa Halk Korosu, Halk Oyunları , SBF Tiyatro Topluluğu, şiirler ve Halk ozanları ilgiyle izlendiler. Aynı gece, başka salonlarda, Halkevleri Genel Merkez Tiyatrosu'nun hazırladığı "Evler Evler" adlı oyun "Maden" ve "Kara Çarşaflı Gelin" filmleri sergilendi.

"Halkın haklı ve kararlı mücadelesi Fatsa'da kendi yönetimini yarattı"

Belediye Başkanı Fikri SÖNMEZ

Halk Kültür Şenliği çalışmaları sırasında Belediye Başkanı Fikri Sönmez ile bir söyleşi yaptık. Fatsalıların, kültür sorunu da içinde olmak üzere tüm sorunlarına bu denli sahip çıkmasının nedenlerini sorduk. Sönmez'e: "Fatsa-da halk kendi yönetimini kurma mücadelesine 1965'lerde başladı. Fazcilik, karaborsacılık, fındık sömürüsüne karşı amansız bir mücadele verildi. O günlerden bu yana mücadelede çok düşenler oldu. Ama halkın haklı ve kararlı mücadelesi Fatsa'da halkın kendi yönetimini yarattı"

Mahalle Komitelerine ilişkin sorduğumuz soruya da şu yanıtı veriyordu Sönmez:

"Bütün bu çalışmaların amacı mahalle komitelerinde halkın kendi sorunlarına sahip çıkması, kendi kararlarını kendisi verip kendisi yaşama geçirmesidir. Halk, biz bu Belediye yönetiminde olmasak da kendini yönetmelidir"

Belediye Başkanına Kültür Şenliğini düzenlemekteki amaçlarını soruyoruz. Kültür Şenliğinin anlamını şöyle açıklıyor.

"Anti-faşist anti-emperyalist mücadelenin kalıcılığının sağlanması kültür alanında da düzenin kültürünün teşhir edilmesi ve onun yerine halkın kendi kültürünün konulması ile olabilir. Bu anlamda Fatsa Halk Kültür Şenliği, emekçi halkımızın faşizme zama zulme karşı verdiği kararlı mücadelenin bir parçası dır.

FATSA OLGUSU

"Kültür mücadelesi halkın yaşam mücadelesinin bir parçasıdır"

Gülten AKIN

Bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Belediyenin arkasındaki alanda, damlarda, pencerelerde biribirine kentlenmiş denecek sıklıkta insan. Üzüm salkımları gibi sarkıyorlar alana doğru. Arı nasıl oğul verir bilir misiniz?. Günü yettiğinde kovandan bir bölük genç arı çıkar. Önce dağınıktır. Bir kaç kişi ellerine aldıkları taşları birbirine vurarak, o biçim sesler çıkararak "kon, kon, kon... " diye bağırarak oğul arıların bir dalda toplanmasını sağlarlar. Üstüste birikip bir üzüm salkımına benzeyen arı topluluğu ordan önce bir sepete, sonra da bir yeni kovana alınır. Dallar da arı gibi oğullarla öylece dolmuştu. Fatsa Belediyesinin başkanı Fikri Sönmez şenliğin açış konuşmasını yapıyordu. Yağmur yağıyordu. Kimse yerinden kıpırdamıyordu. Yağmur biraz sonra iri taneli doluya dönüştü. Önde kadınlar, çocuklar, yaşlılar. Hiç değilse yaşlılar alandan ayrılır artık, diye bekliyoruz. Küçük gülleler gibi düşen doludan kollarıyla başlarını koruyarak dinliyorlar. Başkan şenliğe çağrılmış konuklara hoşgeldiniz diyor:

—Dostlar, şenlik sözü kimseyi yanıltmasın. Amacımız eğlendirerek rahatlatmak, egemen sınıfların kullandığı yoz bir yolu bir kez daha denemek değildir. Kültür yaşamdan ayrı düşünülemez. Kültür mücadelesi de, halkımızın her alanda verdiği yaşam mücadelesinin bir parçasıdır.

Alkışlanıyordu. "Yaşasın halkın belediyesi" sloganı söyleniyordu. Kaymakam, öteki yetkililer ordaydılar. Onlar da dinliyorlardı. Başkanlık odasına dönüldü. Sergilerin açılışına gidilmesi düşünülüyordu. Haber geldi ki, halk sergileri kendisi açmış, tören mören aldırmadan. Bir sinemanın üç katının girişlerinde sergilenmiş fotoğraflar, resimler, şiirler, karikatürler büyük bir ilgiyle seyrediliyor, inceleniyor, , okunuyor. İzlenimler açılmış olan deftere yazılıyor. Defterin önünde bir kuyruk oluşmuş. Özellikle genç insanlar izlenimlerini yazmayı görev bellemişler.

Şenliğin ana etkinlikleri, Halk Geceleri, Tiyatro ve Film gösterileri, Mimarlar Odasının sunduğu slayt gösterileri, paneller. ve çocuk saatı. Halk gecelerinde çeşitli topluluklarca sunulan. halk oyunları, koro, halk ozanları, iki kişilik türkü ve saz gösterileri, izlendi. Şenliğe çağrılan ünlü ozanlar dinlendi. Gençler şiir okudu. Kısa oyunlar gösterildi. Bütün bu etkinliklerin dağıtıldığı üç sinema da şenlik boyunca hıncahınç doldu. Bir o kadar insan, içinde çevre illerden, ilçelerden gelmiş olanlar da bulunarak, dışarlarda bekleştiler. İçeriye girebilmek umuduyla. İlk iki günde 70.000 kişinin şenlikleri izlediği saptandı.

Etkinliklerden bir bölüğü köylere götürüldü.

Yağmur yağıyordu. Bazen çisil çisil ama çoğu kez yolda yolakta olanı, tarlada olanı, alanda olanı ıslatarak. Biz büyük kentlerden gelenler doğrusu ilk kez görüyorduk, yağmurun, tipini, içe işleyen serinliğin, terlemelerin ardından yağmurla, yelle birden soğumaların, sabah yenilen bir kaç lokmayla geceyi bulmanın bunca hiçe sayıldığını.

Bu bir eğlence açlığı değil, halkın kendi kültür doğrultusuna bilinçli olarak sahip çıkmasıydı.

İZLENİMLER

Fatsa Halk Kültür Şenliğini izleyen ve şenlikteki etkinliklere katılan konuk yazar, öğretim üyesi, ozan ve gazetecilerin izlenimleri:

As.Dr.TUĞRUL ERYILMAZ

"Fatsa'daki durumdan demokrasi şampiyonları ders almalıdır"

"Fatsa'da 'halk kendi kendini yönetemez. İlle de tepesinde güçlü bir otoriteye gereksinim vardır' diye özetlenebilecek egemen sınıf savının somut olarak iflas ettiğini gördük. Adı çevresinde ne denli spekülasyonlar yapılan halk komitelerinin ne denli etkin ve gerçekten demokratik çalıştıklarına tanık olduk. Belediye Başkanı Sönmez'in de dediği gibi, Belediye artık kararların alındığı bir otorite olmaktan çıkmış, yerel yönetim esprisine uygun olarak, halkın aldığı kararların onaylandığı bir makam konumuna girmiş. Yöre halkı başkanlık kapısının sürekli olarak açık olduğunu özenle belirtiyorlar ki, Fatsa'da bulunduğumuz 3-4 günlük dönem içinde bunu biz de gözledik.

Fatsa'da halk komitelerinde devrimci öğelerin yanısıra CHP'li, AP'li ve MSP'li Fatsa'lıların da aktif görev alması, Türkiye'deki her tür demokrasi şampiyonunun ders alması gereken bir durum.

Fatsa aydınlık bir yolda ama yolculuk daha yeni başlamış. Her türlü etkileşim tüm dinamiği ile sürüyor. Öğrenirken öğretiyor, öğretirken öğreniyorsunuz."

MAHMUT TALİ ÖNGÖREN

"Fatsa gerçeğinden korkacaklar çok olacak"

"Fatsa'da insanı etkileyen en önemli gerçek orada yaşıyan halkın bilinç düzeyidir. Yaşlı başlı insanların sağlam inançları, kararlılıkları ve sorunlara doğru yaklaşımları ve bu gibi düşünceleri arı bir dille açıklamaları Türkiye'de yeni ve sağlam bir gerçeğin Fatsa'da oluştuğunu etkileyici bir biçimde anlatıyor insana.

Eğer gençler, yetişkinler, yaşlılar, çocuklar ve kadınlar bir araya gelip hem sorunların kökeninde yatan nedenleri görebiliyorlarsa hem bu sorunları ortadan kaldırmak için topluca uğraş verebiliyorlarsa bu gerçekten çok kimse korkacak ve bu gerçeği çok kimse kıskanacaktır.

İçkisini kumarı bırakıp, işine dönen erkekleri görünce, faşizmin tehlikesini anlatan yaşlı kadınları dinleyince, halkın kendi kasabasının en ağır işlerini çoluk çocuk birlikte yaptığını öğrenince, bütün bu uğraşlara faşist olmamak koşuluyla her partiye ve her görüşe sahip kimselerin katılabileceğini anlayınca, din adamlarının Fatsa'daki çabanın yararlarını halka anlattığını duyunca, bu eylemlerden korkacakların ve kıskanacakların sayısı elbette bir hayli yüksek olur."

Şenliğe gelen mesajlar

CHP GENEL BAŞKANI BÜLENT ECEVİT: "Belediyenizce düzenlenen Fatsa Halk Şenliğini kutlarım. Şenliğinizin başarı ve mutluluk içinde geçmesini dilerim"

SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİ DEKANI PROF. Dr. CEVAT GERAY: "Halk ve Belediyenin tümleşmesi ve toplumda Belediye anlayışının geliştirilmesi yolunda olumlu katkıları olacağı inancıyla kişiliğinizde Fatsa halkı ve katılanlara esenlikler ve başarılar dilerim"

İSTANBUL BAROSU BAŞKANI ORHAN APAYDIN: "Şenliğinizin başarılı geçmesini diler, Fatsa halkını saygıyla selamlarım"

İSTANBUL BELEDİYE BAŞKANI AYTEKİN KOTİL: "Halk kültürünü yabancı kültür etkilerinden arındırıp, toplumun egemen kültürü haline dönüştürme çabalarınızı kutlar şenliğin yöre yaşamına olumlu katkılar getirmesini dilerim"

TV

21.30 TELEVİZYONDA SİNEMA

Yönetmen: Richard Brooks

Oynayanlar: Paul Newman, Geraldine Page, Edd Begley

"Gençlik"

Televizyonda Sinema'da ekrana gelecek olan film "Gençlik", 1962 yapımı olan filmin orjinal adı "Sweet Bird of youth"... "Gençlik", Tennese Williams'ın oyunundan tümüyle değiştirilerek alındığı halde, yine de karşımıza güçlü bir dram , olarak çıkıyor.

Paul Newman bu dağınık konulu filmle güney kasabası çevresindeki eski başarılı günlerine dönüş yapmış, Oskar sahibi "usta" Begley ise adına yakışır bir çaba göstermiş. Film yerinde rol dağılımı ile gerçekten parlak bir yapım. Filmin konusu ise kısaca şöyle:

Genç Chan askerden dönmüştü. Kendine yeni bir yaşam kurabilmek düşüncesiyle eski bir sanatçı olan prensesle ilişki kurar. Kadın alkoliktir ve tekrar başarıya ulaşmak icin calışmaktadır.

18.50 STÜDYO-1

Okan Uysaler, Adil Ors, Nuray Yılmaz, Salih Bozbeyoğlu, Kahraman Afyonoğlu, ve Turgut Masatcı'nın hazırladıkları programın altıncı bölümü yayınlanacak. Kendi işini kendin yap bölümünde, Zübeyde Hanım Kız Meslek Lisesi aile ekonomisi öğretim görevlisi Deniz Döner leke çıkarma konusunu anlatıyor. "İyi,güzel, doğru" bölümünde Anneler Derneği Başkanı Türkan Aksu 'Anneler Gününe' değiniyor. 'Trafik" bölümünde trafik haftasından söz ediliyor. "Ölç tart,öyle al sat" bölümünde giyim kuşam planlamasını Hacettepe Üniversitesi ev idaresi ve aile ekonomisi öğretim görevlisi Dr. Müberra Yener anlatıyor.

21.05 Kutlu Payaslı

Türk Sanat Müziği programında Kutlu Payaslı 5 şarkı ile ekrana geliyor.

20.40 ESKİ BAŞKENTLERİMİZ Bursa

Programın bugün yayınlanacak 5. bölümünde Osmanlı Başkenti olarak Bursa, bilim, sanat, din ve sosyal dayanışma kurumları olan kervansaraylar, hanlar, medreseler, camiler, müzeler, eski evler ile bunların yanında günümüzde götürülen hizmetler ve açılan yeni kurumlarıyla tanıtılacak.

TV'de BUGÜN

17.00	BÖLGESEL HABERLER
17.05	AKŞAMA DOĞRU
18.00	HABERLER
18.05	SINAVA DOĞRU
18.50	STÜDYO-1
19.50	UYKUDAN ÖNCE
20.00	HABERLER
20.40	ESKİ BAŞKENTLERİMİZ
21.05	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
21.30	TELEVİZYONDA SİNEMA
23.30	HABERLER

Demokrat Çocuk

HIZIR -2-

YAZAN: NAZIM HİKMET
RESİMLEYEN: NİLGÜN SİM

—Kırk parçaya bölmeli bu adamı, her parçasını bir kasabın çengeline asmalı.

Tam bu sırada bir çocuk belirmiş:

—Herkes sanatına göre,demiş

Padişah çocuğun ne demek istediğini anlamamış. Sormuş ikinci vezirine:

—Padişahını aldatan bu adama nasıl bir ceza kesmeli.

İkinci vezir şöyle karşılık vermiş:

—Derisini yüzüp içine saman doldurmalı.

Demin beliren çocuk yine:

—Herkes sanatına göre, demiş.

Padişah üçüncü vezirine sormuş:

Üçüncü vezir şöyle karşılık vermiş:

Padişahım bu adamın yalan söylemesine sebep açlıktır. Siz de biraz insaf, biraz merhamet varsa bu adamı bağışlarsınız.

Demin beliren çocuk yine:

—Herkes sanatına göre, demiş.

Padişah çocuğa sormuş:

—Kimsin sen? Nereden çıktın? Boyuna "Herkes sanatına göre" deyip durursun. Bununla ne demek istersin?

Çocuk şu karşılığı vermiş:

—Demek istediğim şu: Birinci vezirin,sana vezir olmadan önce kasaplık ederdi. Onun için de kasaplık sanatına göre bir ceza kesilmesini istedi. İkinci vezirin, sana vezir olmadan önce yorgancıydı.O da yorgancılık sanatına göre bir ceza kesilmesini istedi. Üçüncü vezire gelince, sana vezir olmadan önce ırgattı. Fakirliğin, açlığın ne olduğunu bilir.O da onun için açlık yüzünden yalan söyleyen adamı bağışlamanı istedi. Bana gelince ben Hızırım. İyi insanların gözüne görünürüm. Buraya senin ve vezirinin değil, şu fakir adamla üçüncü vezirinin gözüne görünmek için geldim. Adamcağızı serbest bırak. Dediğini yaptı beni sana getirdi.

Padişahla iki veziri şaşakalmış.

Hızır, fakir adamcağızla, üçüncü vezire bir kötülük edemiyeceklerini bildiğinden, saraydan elini kolunu sallıya sallıya çıkıp gitmiş.

—BİTTİ—